

DIPLOMADOLGOZAT

Vajda Sarolta
Vidékfejlesztési Agrármérnök

Csíkszereda
2023



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vidékfejlesztési Agrármérnök Szak

**CSÍKSZEREDA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÉS
AGGLOMERÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA**

HUMÁN ERŐFORRÁS ÁRAMLÁS

Belső konzulens: Urbánné Malomsoki Mónika

tanszéki munkatárs

Készítette: **Vajda Sarolta**

CL3DV6

Levelező tagozat

Intézet/Tanszék: MATE VFGI/Vidék- és

Területfejlesztési Tanszék

**Csíkszereda
2023**

Tartalom

1. Bevezető.....	4
2. Szakirodalmi áttekintés	6
2.1. A humán erőforrás és a munkaerő-áramlás fogalma	6
2.1.1. A munkaerőpiac szerkezete.....	6
2.1.2. A <i>humán erőforrás</i> fogalma.....	7
2.1.3. A humán erőforrás kereslete és kínálata	9
2.1.4. A humán erőforrás áramlása határon belül	11
2.1.5. Munkaerő-áramlás határon kívülre.....	12
2.2. Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációja	13
2.2.1. Csíkszereda bemutatása	13
2.2.2. Csíkszereda agglomerációjának bemutatása	16
2.3. A munkaerő helyzete Romániában.....	24
3. Saját kutatás bemutatása a munkaerő-áramlás Csíkszereda és agglomerációjának területén.....	27
3.1. A kutatási célok és hipotézisek megfogalmazása.....	27
3.2. A vizsgálat helyszíne	28
3.3. Kutatás módszertana	28
3.4. Kutatási eredmények.....	29
3.4.1. Kutatási kérdőív eredményei.....	29
3.4.2. Kászontaltíz és Csíkszenttamás összehasonlítása.....	46
3.4.3. Interjú Csíkszereda és agglomerációjában lévő vállalatok cégvezetőivel	52

4. Következtetések és javaslatok	56
5. Összefoglaló	59
Irodalomjegyzék	61
Mellékletek	64
Függelékek	76

1. Bevezető

A diplomadolgozatom témája a humánerőforrás áramlásának helyzete Csíkszereda és annak agglomerációjában. A dolgozatomban arra szeretnék választ kapni, hogy mik a csíkszeredai lakosok és a környező falvakban élők munkába járási szokásai.

Diplomadolgozatom megírásának előzményeire vonatkozóan fontosnak tartom elmondani, hogy az ismerőseim körében tapasztalt szokásokat szerettem volna igazolni. A környéken lévő tömegközlekedés elavult, és sokaknak nem megfelelő, mivel azok nem alkalmazkodnak a munkahelyi szokásokhoz, az utóbbi időszakban nagyon népszerű lett a más országba való munkavállalás, valamint nagyon elterjedt a „homeoffice” jellegű foglalkoztatottság is.

A munkavállalás az életünk, létünk alapvető részévé vált az idők folyamán. Manapság már nem vagyunk önellátóak, ezért szükségünk van a pénzre, amivel meg tudjuk vásárolni magunknak a javakat, amelyre szükségünk van. Ennek okán is fontosnak tartom a munkavállalással kapcsolatos kutatások megszervezését, és annak alapján a legjobb terveket kidolgozni a munkavállalók igényei szerint. Például a tömegközlekedés igazítása a munkavállalók igényeihez máris megkönnyítené sokak életét.

Szeretném felmérni, hogy melyik települések lakosai dolgoznak főként a saját településükön, és melyek azok a települések, amelyekből mindenképp ingáznuk kell a lakosoknak a munkahelyükre, továbbá választ szeretnék kapni arra is, hogy mely munkakörök a legnépszerűbbek, és mely közlekedési eszközt választják a legtöbben a munkába való eljutás alkalmával az általam választott földrajzi területen. A továbbiakban ezekre a kérdésekre adok majd választ.

A dolgozatom megírása során a különbségek felmérése és vizsgálata is a célom a felcsíki és alcsíki falvak között. Úgy vélem a két terület, amelyet Csíkszereda választ el egymástól nagyon különbözik munkavállalási szempontból. Csíkszenttamást választottam a felcsíki falvak közül, míg Kászonaltíz községet az alcsíki falvak közül. Véleményem szerint az alcsíki és felcsíki falvak között az eltérő gondolkodásmód miatt mások a munkahelyi

szokások. A két terület között nem csak gazdasági jellegű kutatásokat érdemes végezni, hanem bármilyen szociológia kutatás érdekes eredményeket hozna.

A dolgozatom szerkezeti felépítése szerint 5 fejezetcím található. Az első fejezet a Bevezető, a második fejezet a Szakirodalmi áttekintés, ahol a munkaerőpiac szerkezetét tárgyalom, továbbá a humán erőforrás fogalmára is kitérek, valamint a munkaerő-áramlást is megemlítem. Ezek után az általam vizsgált földrajzi területet mutatom be, valamint az összehasonlításban megjelenő két községet. A harmadik fejezetben a saját kutatásomat fogom bemutatni, ahol először vázolom a kutatás menetét, valamint a továbbiakban az általam készített kérdőívre kapott válaszokat fogom feldolgozni. A negyedik részben vizsgálom a hipotézisek beteljesedését, valamint az utolsó, ötödik fejezetben összefoglalom a dolgozatomban főbb gondolatait.

A dolgozatomban megírásához fontos a terület jellemzőinek ismerete. Csíkszereda és agglomerációja területileg egy gyönyörű térségben húzódik. A táj elbűvölő, az emberek ízesen beszélnek, a hőmérséklet alacsony, a hegyvonulatokhoz igazodik. A következő dolgozat a térséghez való kötődésemet tükrözi vissza.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A humán erőforrás és a munkaerő-áramlás fogalma

2.1.1. A munkaerőpiac szerkezete

A munkaerőpiac meghatározó tényezője az emberi létnek. A munkaerőpiac által válhatunk dolgozóvá vagy foglalkoztatóvá. E két szereplő célja és szerepe is eltérő egymástól. A munkavállaló elsődleges célja a munkabérének növelése, valamint a biztonság és a lehető legmegfelelőbb munkakörülmény megteremtése az önmegvalósítás mellett. A munkaadó célja emellett a cég profitjának növelése, a vállalat piaci részesedésének növelése, valamint a vállalat imázsának stabilizálása. (Hajós és Berde, 2006)

Munkahelyet azok kínálnak, akinek szüksége van munkaerőre, a termelési folyamatokhoz, azoknak, akiknek szükségük van rá. Vagyis a munkaerőpiac egy speciális piac, ahol munkát adnak és vesznek. (Tavangiu, n.a.)

A munkaerőpiac vizsgálata nagyon összetett és izgalmas eredményeket hozhat. A munkaerőpiac véleményem szerint nagyban függ a terület adta lehetőségek felismeréséről. Úgy gondolom, hogy egy mezőgazdasági tevékenységekre alkalmas területen mezőgazdasági foglalkoztatók vannak jelen, amelyeknek mezőgazdasági dolgozókra van szüksége, mint Hargita megye legtöbb településén.

„A munkaerőpiac, akárcsak a termékpiac összetett, bonyolult struktúrával rendelkezik, közgazdasági kifejezéssel élve azt mondhatjuk, hogy szegmentált. Ez abban jelentkezik, hogy a munkaerőpiac szereplői, a munkavállalók, mint eladók és a munkáltatók, mint vevők eltérő érdekekkel és értékekkel rendelkeznek, amely meghatározza magatartásukat, cselekvéseiket, céljaikat és eszközeiket. A munkavállalók és a munkáltatók egymástól független döntései olykor-olykor ütköznek egymással, más esetben viszont érdekeik találkoznak és a meghatározott jellemzőkkel rendelkező szereplők rendszeresen egymást választják. A munkaerőpiac nem homogén, hanem szakadós, tagoltsága rendszeresen újratermelődik” (Tothné, 2002, 22. old.)

Az aktív munkaerőpiac hat eszközét különböztetjük meg, melyek a következők:

- képzéseken való részvétel segítése;
- foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások;
- a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának támogatása;
- az álláskereső vállalkozóvá válásának a támogatása;
- a munkahelyteremtés és megőrzés támogatása;
- munkaerő-piaci programok támogatása, a részmunkaidős foglalkoztatás. (Rákó és Szűcs 2013, 36. old.)

A munkaerőpiac jó működéséhez elengedhetetlen tényező a rugalmasság, vagyis a magas alkalmazkodó képesség. A munkavállalók, munkáltatók, állam és az álláskereső jobban lépést tudnak tartani a történésekkel, amely a foglalkoztatottak számának növelését eredményezi. Ezen kívül kedvező tulajdonság lehet az átlátható munkaerőpiac, a „prognosztizált” munkaerő-kereslet,- kínálat egyensúlya, a megüresedett álláshelyek gyors betöltésének lehetősége, igényekhez mért képzési rendszerek, hatékony forrásfelhasználás, megszüntetett diszkrimináció. (Vámosi, 2013)

2.1.2. A humán erőforrás fogalma

A munka fogalma az emberiség születésével együtt keletkezett. A munka egy olyan tevékenység, amely hatással van az ember személyiségére és kapcsolataira egyaránt. A munkafolyamatok mindig tudatos cél és tudatos eredmény érdekében történnek. A jól elvégzett munka erkölcsi vagy anyagi megelégedettséget eredményez a munkát végző egyénnek. (revelap.hu, 2008)

A munka elvégzőit, vagyis az embert, humán erőforrásnak nevezzük. A humán erőforrás érdekes tulajdonságokkal rendelkezik a munkához szükséges más erőforrásokkal szemben. A humán erőforrásra nem jellemző a csökkenés, nem fogy el, hanem hosszútávon fennmarad. Az emberi erőforrásból nem képezhető tartalék, mivel a fel nem használt rendelkezésre álló erőforrás elvész. A munkaerő az egyetlen termelési tényező, amely megújul. (Hajós és Berde, 2006)

A humán erőforrás egy olyan termelési tényező, amely javak előállítására felhasználható, akár fizikai, akár szellemi javak feldolgozására. A munkaerő nem választható el az azt birtokló embertől, e mellett minden termelési folyamatban szükség van rá, nélküle más termelési tényezők nem képesek termelni.(revelap.hu, 2008)

A humán erőforrás a termelési folyamatokhoz igénybevett személyeket jelenti. Véleményem szerint a jó munkaerő minden munkaadó elvárása, mely a termelés előrehaladását eredményezi. A jó munkaerő megfelelően képzett, és hajlamos a további fejlődésre.

„A munkaerő szakképzettsége, tudása, vagyis a képzettség, az ismeret és a gyakorlat a tőke valamilyen formáját alkotja. Az emberi tőke - hasonlóan a nem emberi tőkékhez - jövőbeni értéket képes létrehozni. Sajátossága, hogy hordozója maga az ember, piacon nem értékesíthető, megszerzése csak az embereknek önmagukba való beruházásával történhet. Az emberi erőforrás azt a munkavállalót jelenti, aki rendelkezik az emberi tőke valamennyi tulajdonságával, de önállóan, szabad akaratból szabályozza cselekvéseit. A sikeres működés megköveteli a megfelelő emberek alkalmazását, és azok képzését, illetve továbbképzését. Tehát az emberi erőforrás értékének megállapításakor a megfelelő személyzet felvételének, betanításának és tovább-, illetve átképzésének költségeit kell számba venni.” (Hajós és Berde, 2006, 21. old.)

Véleményem szerint a humán erőforrás versenyképes képzettsége a térség fejlődésében is mérhető. A munkapiacra alkalmas munkaerő előreviszi a gazdasági egységet, mely a gazdasági fejlődését eredményezheti.

Már az ókor kezdetén megfigyelhető volt, hogy a társadalom egyes tagjai a termelési tényezők csak bizonyos elemeivel rendelkeznek. Volt, aki megfelelő munkaerővel, volt, aki elegendő pénztőkével, vagy földdel rendelkezett. A munka elvégzéséhez a vagyonnal rendelkezők a munkaerővel rendelkezők erejét vették segítségül. Az ókorban rabszolgatartással, majd a középkorban jobbágyság fenntartásával végeztették el a munkát. Napjainkban a munkáért csakis pénzzel fizetnek.(revelap.hu, 2008)

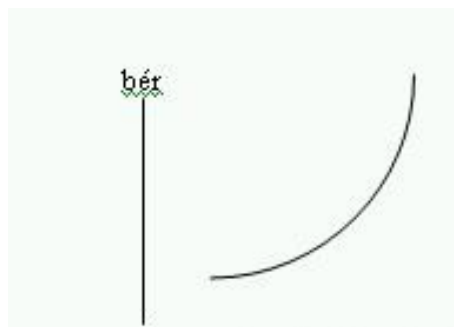
A technológia fejlődése napjainkban lehetővé teszi új szakmák létrejöttét a munkaerőpiacon. Ez által úgy tűnik, nőni fog a foglalkoztatottak száma. Ezzel ellentétben lesznek olyan területek, ahol a mesterséges intelligencia és a robotizáció épp el fog venni sok munkalehetőséget. (Pirohov Tóth B. – Kiss. Zs., 2020, 30. old.)

2.1.3. A humán erőforrás kereslete és kínálata

A munkaerő piac csakúgy mint más piac keresleten és kínálaton alapul. A humán erőforrás keresletét a munkaadók határozzák meg, míg a kínálatát a munkavállalók. Véleményem szerint az oktatási rendszer erre a keresletre kellene épüljön abban a tekintetben, hogy milyen szakembereket nevel ki a tanulmányi intézetekből.

„A munkaerőpiac fogalma közgazdasági megközelítésből, egyrészt az egyének és háztartások, mint potenciális munkavállalók együttes (aggregált) munkaerő-kínálata, másrészt, a gazdálkodó szervezetek, vállalkozások, intézmények, mint munkáltatók együttes (aggregált) munkaerő-kereslete és ennek egymáshoz való viszonya, egyensúlya, illetve egyensúlytalansága.” (Rákó, 2013, idézi Gábor R. (1990) művét, 6. old.)

A munkaerő-kínálat a népesség mennyiségi, minőségi és strukturális összetevőinek az elemzésével kezdődik. Ezek a tényezők mellett fontos megvizsgálni a munkaerő képzettségét, felkészültségét, korösszetételét. (Tóthné, 2002, idézi Tóthné (2000) művét)



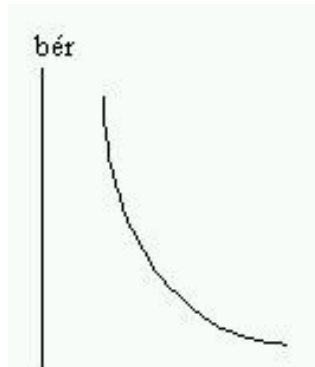
1. ábra: Kínálati görbe

Forrás: revelap.hu

A munkaerő-kínálatot (1. ábra) a következő tényezők befolyásolják.

- demográfiai folyamat (pl. természetes fogyás, korösszetétel változása);
- munkaerőforrás nagyság
- munkaképes népesség munkavállalási hajlandósága
- gazdaságilag aktív népesség (Tóthné, 2002, idézi Tímár János (1991) művét)

Az előzőekkel szemben a munkaerő-kereslet függ a gazdasági struktúra változásától, a gazdasági konjunktúra állapotától, a fejlődés ütemétől, valamint a termelési tényezők árától. (Tóthné, 2002)



2. ábra: Keresleti görbe

Forrás: revelap.hu

A munkaerő keresletet (2. ábra) a következő tényezők befolyásolják:

- a munka termelékenység;
- a végtermékek iránti kereslet;
- a munkabér;
- a munkáltató vagy ágazat általános piaci helyzete;
- a munkáltató bérköltség növelő képessége;
- a munkakörülmények;
- a munkaerőpiac egyensúlyi helyzete;
- a konkurens vállaltok;
- a munkavállalói érdekképviseletek erőssége. (revelap.hu)

A vállalatok számára a munkaerő megtartása a következő négy makrógazdasági tényező miatt válik fontossá:

- „a munkakeresők számának lassú ütemű növekedése: a gazdasági konjunktúra időszakában a munkát keresők számának emelkedése nem tudja utolérni az üres pozíciók növekedési ütemét,
- gazdasági növekedés: a jól teljesítő gazdaság miatt egyre több új munkahely jön létre, s ez lehetőséget teremt a munkavállalók számára a gyors váltásra,
- alacsony munkanélküliségi ráta: a közgazdászok szerint amennyiben a munkanélküliségi ráta 5% alá esik, akkor a szervezetek egyre nehezebben és minél nagyobb áron tudják csak betölteni az üres álláshelyeket,
- szakképzettséggel, speciális kompetenciákkal rendelkezők hiánya – különösen bizonyos szakmákban figyelhető meg nagymértékű munkaerőhiány – egészségügy, informatika, mérnöki munkakörök.” (Antalik I., 2022, 11. old.)

2.1.4. A humán erőforrás áramlása határon belül

A humán erőforrás áramlás alatt nem egy szervezeten belül történő áramlásra kell csak gondolni. A munkaerő-áramlás történhet határon belül és határon kívülre is. A határon belüli humán erőforrás mozgás leggyakoribb formája a falu város közti munkaerőáramlás. Ennek oka a falu és város közti társadalmi munkamegosztás különbségében rejlik.

„A munkaerő vándorlásának két jellemző aspektusa a földrajzi migráció és a foglalkozási mobilitás. Amíg azonban a földrajzi migráció a személyek megyék, régiók és országok közötti mozgásait jelöli, addig a foglalkozási mobilitás olyan általános kifejezés, ami a munkaalkalmak, a munkanélküliségi és foglalkoztatott állapot közötti, illetve a munkaerőpiacra be- és kilépés során jelentkező mozgásokra vonatkozik.” (Kulcsár G., 2006, 63. old.)

A falvak szinte teljesen önellátók, a lakosság nagy része mezőgazdasággal foglalkozik, míg a városokban az ipari, kereskedelmi, oktatási, kulturális, tudományos intézmények vannak jelen. (Bakos, 1975)

A falu és város kapcsolata a humán erőforrás áramlásában akkor nyilvánul meg, amikor a falu lakói városban kezdenek munkát vállalni. Az otthon előállított terményeket, termékeket nem tudja olyan mennyiségben kitermelni, ami az önellátáson kívül plusz jövedelmet is hozna. Ennek okán húzódnak a falvak lakói a városi munkahelyek fele.

2.1.5. Munkaerő-áramlás határon kívülre

Tapasztalataim szerint az utóbbi időkben egyre gyakoribb a munkaerő áramlása főként a nyugati országokba. Szinte megszámlálhatatlan, hogy hányan dolgoznak külföldön egy adott pillanatban egy adott térségből. Az egyének folyamatosan ingáznak az otthonuk és a külföldi munkahelyük között. Sokan kitelepedtek általuk meghatározott időre, viszont nagyon sok idénymunkás van, akik alkalomadtán néhány hónap erejéig elhagyják az országot. Eleinte főként a mezőgazdaság és a vendéglátóipar fogadott külföldi munkásokat, de mostanra már van lehetőség más munkahelyek elfoglalására is.

A migráció globális jelenséggé vált, és a legtöbb államot érinti. Az 1989-es forradalom után a migráció nagy méreteket öltött, azóta a román lakosság 15%-a is elhagyta az országot. (Dănciță D., 2010)

A migráció globális jelenséggé vált, amely a világtérkép legtöbb államát érinti. 1989 után, a kommunista rendszer bukásával a romániai migráció aggasztó jelenséggé vált, azóta a román lakosság akár 15 százaléka is elhagyta az országot

„A közbeszédben magától értetődőnek tűnik, hogy azért van munkaerőhiány, mert a szakemberek külföldre mennek dolgozni, szakmai körökben is elterjedt vélekedés, hogy a munkaerőhiánnyal kapcsolatos panaszok szaporodásának oka a külföldi munkavállalás növekedése. Ha a munkaerő-vándorlása önmagában nem is magyarázza a tapasztalt jelenséget, az összefüggés nyilvánvaló.” (Hárs és Simon, 2016)

Amióta az Európai Unió négy alapvető szabadságjoga közé tartozik az áru, tőke és szolgáltatások szabad mozgása mellett az egyén szabad mozgása is, azóta szemmel láthatóan, rohamosan megnövekedett a külföldi munkavállalók száma Romániában.

A munkavállalók szabad mozgását a következő három tényező biztosítja:

- a munkavállalók mozgásához és tartózkodásához való jog;
- a családtagjaik beutazásához és tartózkodásához való jog;
- az uniós állampolgárok egy másik tagállamban történő munkavégzéséhez és az adott tagállam állampolgáraival azonos bánásmódhoz való jog. (Európai Foglalkoztatási Szolgálat)

A külföldre való munkaerő áramlás a munkahelyek kínálatának csökkenéséből is adódhat. Ennek értelmében úgy gondolom, hogy Fazekas K. javaslata megoldás lenne a munkahelyek számának növelésére, mely szerint: „A munkahely-teremtés ugyan kívül áll az állami foglalkoztatási szolgálat hatókörén, az azonban feladata, hogy közvetítsen és hidalja át a munkakereslet és munkakínálat közötti szakadékot.” (Fazekas K., 2009, 191. old.)

2.2. Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációja

2.2.1. Csíkszereda bemutatása

Területi egység bemutatása

Csíkszereda (románul Miercurea Ciuc) Romániában, Hargita megyében elhelyezkedő város, ami előbb Csíkszék, majd 1878-tól Csík vármegye, jelenleg pedig Hargita megye székhelye, 1971 óta municípium vagyis megyei jogú város.

Csíkszereda földrajzi elhelyezkedését tekintve Erdély keleti felében helyezkedik el, a Hargita-hegység vulkáni vonulata és a Csíki-havasok közé beékelődő Csíki-medence középső részén. A város az Olt folyó teraszain és a Somlyó-patak kavicsos hordalékkúpjainak a peremén fekszik az 1033 m magas Nagy-Somlyó lábánál. (Reménység Ország Blog).

Csíkszereda területe Hargita megye területének 1,79%-át foglalja el. A megye területe 6.610 km², mely az ország területének 2,8%-a teszi ki. (Hargita megye Elemző) Csíkszeredához közigazgatásilag három külvárosi terület is tartozik: Zsögödfürdő, Csiba és Hargitafürdő.

Csíkszereda és környéke környezeti örökségét tekintve rendkívül gazdag mezotermál és hideg vizű ásványvízforrásokban. Ezt a természeti adottságot kihasználva több fürdő is épült a város különböző részein, mint például a Katalin-fürdő, a Zsögödfürdő vagy a Hargitafürdő, amely egyben a csíkiak kedvenc síparadicsoma is, mivel a várostól 21 km-re, 1350 méter magasan helyezkedik el. (Szereda.ro és Harghita.ro)

Oktatási intézmények tekintetében Csíkszeredában 2002-ben 11 óvoda, 8 napközi otthon, 10 általános iskola, 2 elméleti líceum, 1 művészeti líceum, 4 szakiskola-csoport, 1

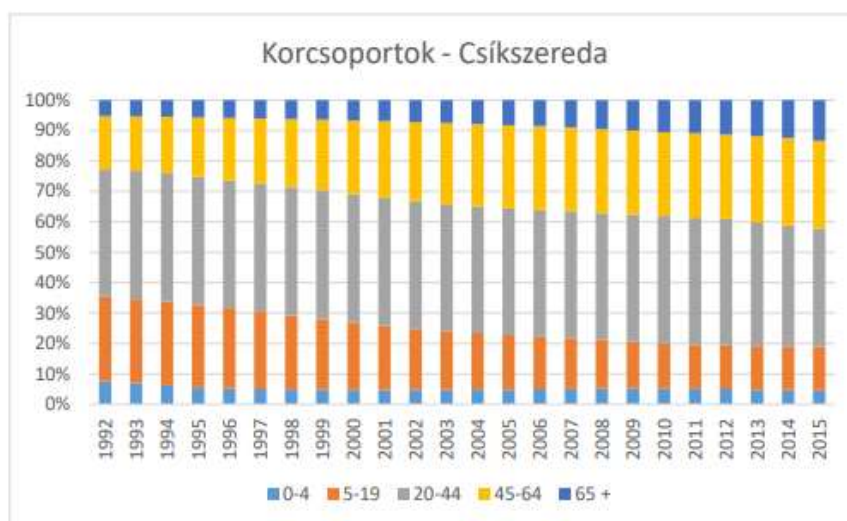
kisegítőiskola fogyatékosok számára, egy egyházi líceum és 1 egyetem működött. (Wikipédia)

Az utóbbi évekig szinte teljesen hiányzó szakosító képzések és a felsőoktatás gyors fejlődésnek indultak, érvényre juttatva a város lakosságának tanulási, szakképzési óhaját, a város oktatói bázisa, értelmisége és a civil szervezetek közötti aktív partnerség biztató megvalósulásaként. Jelenleg városunkban működnek és nagy megbecsülésnek örvendenek egyes nagymúltú hazai és magyarországi egyetemek távoktatási, kihelyezett képzési programjai csíkszeredai központokkal.

A SAPIENTIA Erdélyi Magyar Tudományegyetemhez tartozó csíkszeredai karok létrehozásával 2001-től városunk valóban egyetemi várossá vált. (Csíkszereda fejlődési stratégiája, 2002, 31. old.)

A város népesség száma az utóbbi 20 évben csökkenő tendenciát mutat, annak ellenére, hogy 1977-ről 1992-re közel 50%-kal nőtt a lakosság. Míg 1992-ben 46.228 főt számoltak, 2002-ben 42.029 főt, addig 2011-ben 38.966 főre csökkent a népesség. (Erdélystat Statisztikák) A lakosság túlnyomó többsége, magyar etnikumú (81,50%), a második legnagyobb létszámú etnikum a román, amely a város lakosságának 17,40%-át teszik ki. A további 1,1% más etnikumokat számol: 0,9% roma, 0,1% német és 0,1 egyéb. (Erdélystat Statisztikák) A lakosság nagy része, 95,40%-a a városban lakik, míg a további 4,60% a külvárosi területeken települt le.

Korcsoportok alakulása Csíkszeredában



3. ábra: Korcsoportok alakulása – Csíkszereda

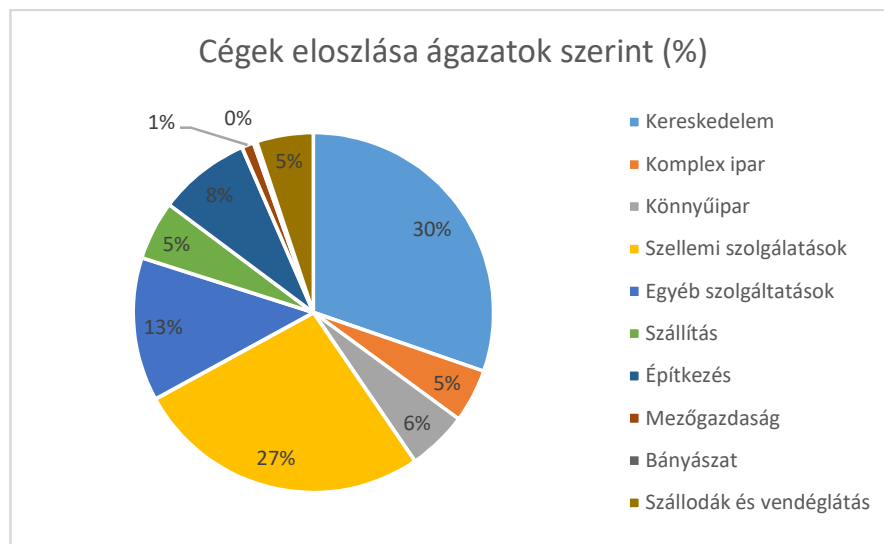
Forrás: IVS Csíkszereda, 61. oldal

Ha korcsoportok arányának alakulását megfigyeljük a 3. ábrán, látható, hogy az elmúlt 25 évben a fiatal lakosság aránya csökkent, ezért Csíkszereda egy előregedő város képét tárja elénk. A népesség csökkenését feltehetően a migráció, valamint a születések és elhalálozások negatív különbsége okozza.

A vállalatok számát tekintve Csíkszeredában a TopFirme oldal adatai szerint így alakultak 2021-ben:

- 5.957 gazdasági résztvevő van jelen, mely a Hargita megyei egységek 21,69%-át teszik ki. Összesen 10.496 alkalmazottat foglalkoztatnak a vállalkozások, melyek főként Csíkszeredából és a környező falvakból kerülnek ki.
- A legnagyobb forgalommal rendelkező vállalkozás az M. TABAC KFT., mely cigaretta kiegészítő termékeket értékesít.
- Az alkalmazottak száma szerint az IRIS SERVICE KFT. a legnagyobb, amely 1.134 főt foglalkoztat. A vállalkozás famegmunkálással és bútorkészítéssel foglalkozik.
- A profit nagyságát tekintve az ING SERVICE KFT. a listavezető, melynek az utak építése és aszfaltozása a fő tevékenysége. (TopFirme.ro)

Az ErdélyStat 2018-as statisztikái szerint a város legjelentősebb ágazata a kereskedelem, mely a város egységeinek 30,30%-a, amint az alábbi 4. ábra alapján kiderül, a következő a listában a szellemi szolgáltatásokat nyújtó cégek aránya, 26,60%-a a vállalatoknak ilyen típusú. A más szolgáltatásokat végző vállalatok aránya 12,90%, míg az építkezési vállalatok aránya 8,30%. Csíkszereda vállalatainak 5,40%-a könnyűipari tevékenységeket, 5,30% szállítási tevékenységeket, valamint 5,10% vendéglátói tevékenységeket végez. A komplex ipar képviselői a város vállalatainak 4,80%-át teszik ki. A mezőgazdasági vállalatok száma csupán 1,10%-os arányt ad, a bányász cégek 0,30%-ot jelentenek a város esetében. (Erdélystat Statisztikák)



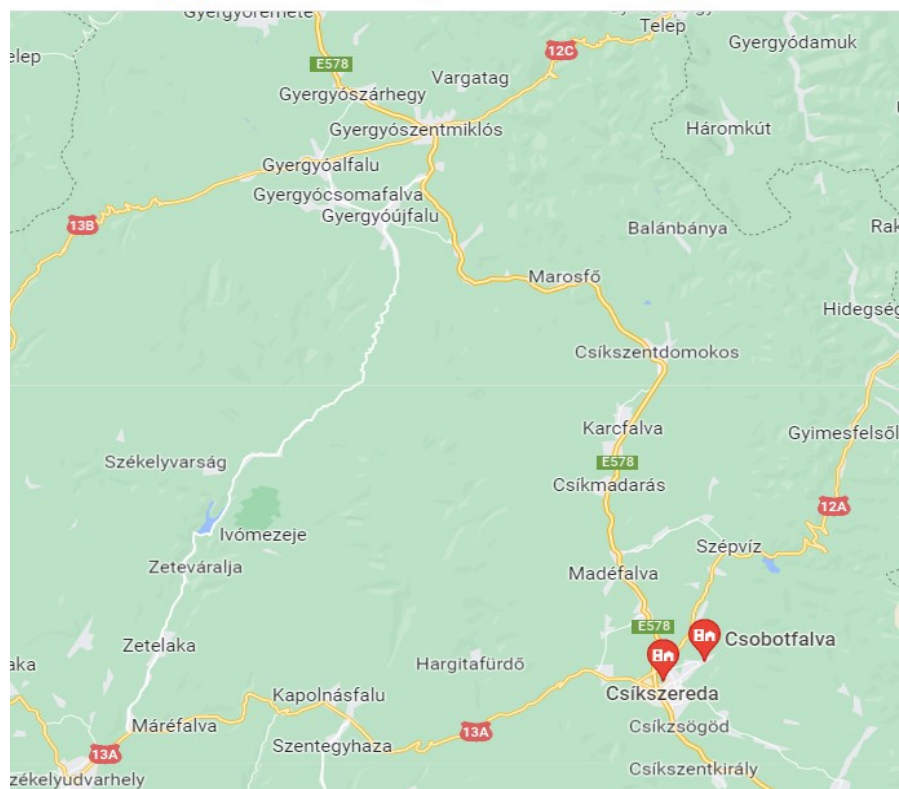
4. ábra: Cégek ágazatok szerinti eloszlása - Csíkszereda

Forrás: Saját szerkesztés az Erdélystat adatai alapján

2.2.2. Csíkszereda agglomerációjának bemutatása

Csíkszerda és agglomerációja az általam következőképpen meghatározott területet jelöli:

Északon Balánbánya határolja, Keleten Gyimesközéplak, Délen Kászonaltíz község, és Nyugaton a Csíkszeredához tartozó Hargita fürdő határolja. A következő térkép (5. ábra) ezt a területet foglalja magába



5. ábra: Csíkszereda és agglomerációjának térképe

Forrás: Google Maps

A következő, 1. táblázat a vizsgált terület településeinek adatait tartalmazza. A lakossági adatoknál a 2011-es népszámlálás adatait mutatom be. A 2022-es népszámlálás adatai még ideiglenes információként vannak feltüntetve, ami elérhető azok közül is.

1. táblázat: Csíkszereda és az agglomerációjához trtozó települések adatai

Forrás: Wikipédia: Hargita megye községeinek listája

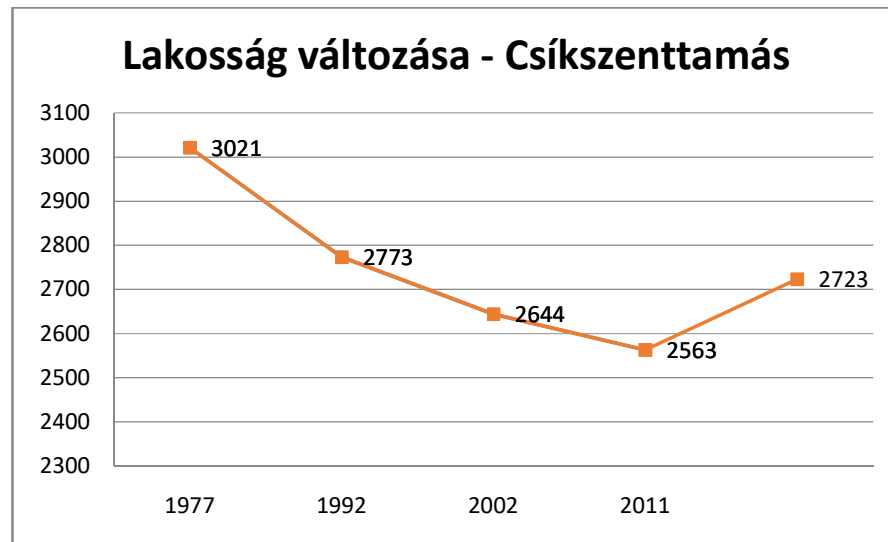
Település neve	Lakosság száma (2011)	Település területe (km ²)	Beosztott falvak
Csíkszereda	31.176	117,66	Zsögödfürdő, Csiba, Hargitafürdő
Kászonaltíz	3.033	302,52	Kászonfeltíz, Kászonimpér, Kászonjakabfalva, Kászonújfalva
Csíkszenttamás	2.563	56,70	-
Csíkszentkirály	2.526	53,30	-
Csíkszentdomokos	6.110	151,29	-
Karcfalva	2.709	81,15	Csíkjenőfalva
Csíkdánfalva	2.292	63,36	-
Csíkszentsimon	3.482	46,30	Csatószeg
Csíkszentmárton	2.322	41,64	Csíkcekefalva, Úzvölgye
Csíkszentmihály	2.644	83,64	Ajnád, Lóvész, Vacsárcsi
Madéfalva	2.726	40,36	-
Balánbánya	5.864	2,33	-
Tusnád	2.147	76,64	Csíkverebes, Újtusnád
Csíksicsó	2.679	69,41	Csaracsó
Csíkmadaras	2.199	66,00	-
Csíkrákos	1.607	47,40	Göröcsfalva
Csíkszépvíz	3.682	84,06	Bükklok, Csíkborzsoa, Csíkszentmiklós
Tusnádfürdő	1.629	1,89	
Csíkkozmás	2.115	70,51	Lázárfalva
Csíkpálfalva	1.831	49,56	Csíksomortán, Csíkdelne
Csíkszentgyörgy	4.839	240,72	Csíkbánkfalva, Csíkmenaság, Csobányos, Egerszék, Gyürke, Kotormány, Ménaságújfalva, Pottyond
Gyimesközéplak	5.328	126,01	Antalokpataka, Barackospatak, Borospataka, Bükkhavaspataka, Farkaspalló, Hidegség, Kápolnapataka, Sötétpatak
Csíkszentimre	2.063	52,94	CsíkszentimreiBüdösfürdő
Csíkszentlélek	2.010	36,91	Csíkmindszent, Firód, Hosszúaszó
Gyimesfelsőlok	3.242	82,60	Görbepataka,Komjátpataka, Nyíresalja, Sántatelek, Ugratelek

Csíkszenttamás község bemutatása

Csíkszenttamás Csíkszeredától 24 km-re fekvő település, amely észak irányába található. A felcsíki medence részeként össze is olvad a szomszédos Csíkszentdomokossal, és

Karcfalvával. Csíkszenttamás 2004-ben vált önálló községgé, addig a szomszédos Karcfalvához tartozott közigazgatásilag.

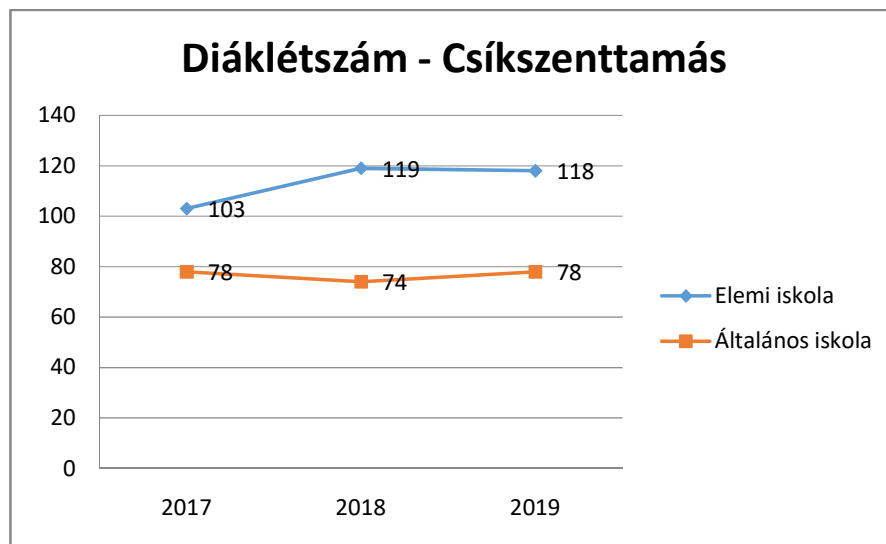
A következő ábrán (6. ábra) látható Csíkszenttamás lakosságának alakulása. Látható, hogy az elmúlt több, mint 45 évben jelentős csökkenés történt. 2021-ben a lakosság száma 2723 fő volt vagyis több, mint 10 évvel azelőtt.



6. ábra: Lakosság változása – Csíkszenttamás

Forrás: Saját szerkesztés az Erdélystat Statisztikák adatai alapján, 2023.

Csíkszenttamáson jelenleg működik óvoda és napközi, valamint elemi és általános iskola is. Az iskola a Bálint Vilmos Általános Iskola nevet viseli. A diáklétszám az iskolában 2017-2019 között a következőképpen alakult. 2017-ben 103 elemi iskolás diák volt, míg 2018-ban 16-tal több, vagyis 119, és 2019-ben 118 diákot számolta. Az általános iskolában 2017-ben 78 diák tanult, míg 2018-ban ennél 4-gyel kevesebb, 74 diák. 2019-ben ismét 78 diák ült iskolapadba. (Erdélystat Statisztikák) A következő, 7. ábrán látható a változás.



7. ábra: Diáklétszám – Csíkszenttamás

Forrás: Saját szerkesztés az Erdélystat Statisztikák adatai alapján, 2023.

A faluban 2021-ben 127 vállalkozás volt bejegyezve, és összesen 93 alkalmazottat foglalkoztatnak. (TopFirme.ro)

Épített környezetét tekintve a község legkiemelkedőbb építészeti látványossága az Árpád-kori templom romjai, amelyet Csonkatoronynak neveznek. A Csonkatorony falu határában, a régi falu helyén áll. E mellett érdemes megemlíteni a Szent Tamás névre keresztelt templomot is, amely a falu központjában található.

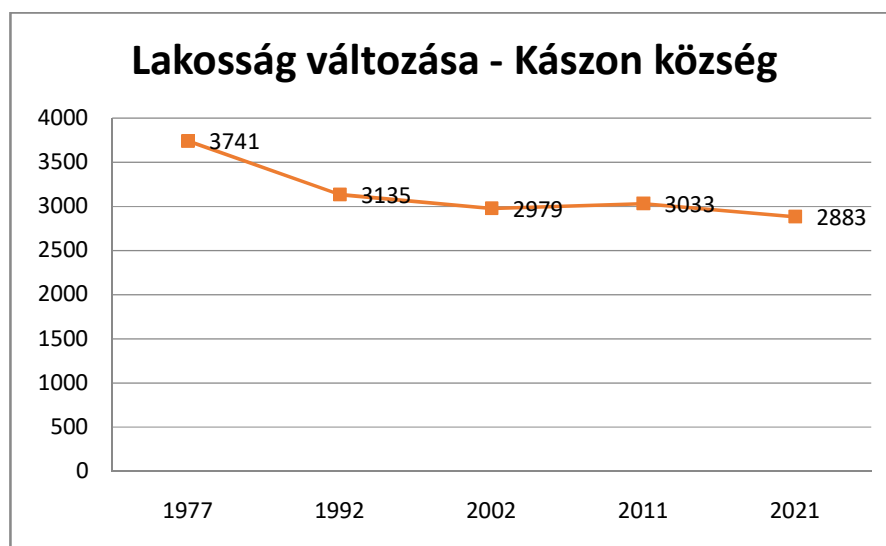
Csíkszenttamás hagyományait őrzi és megéli. A faluban nagy mulatságot csapnak szüretkor, és minden egyházi ünnep alkalmával. Él még a locsolás hagyománya, valamint a Jakab-ág állítása a lányok kapujába május elsejére virradóra.

Csíkszenttamás több tánccsoporttal is büszkélkedhet, hiszen a kisiskolásoktól kezdve a felnőttekig minden korosztály képviselteti magát a tánccsoportok által. Az Ifjúsági fúvószenekar is nagy népszerűségnek örvend. Minden rendezvényen fellépnek a helyi hagyományőrző csoportok.

Kászon községbemutató

A Csíkszeredától 34 km-re fekszik Kászon község, mely a Keleti Kárpátok egyik legkisebb medencéjében található. Kászon község Hargita megye területileg legnagyobb községe, melynek összterülete 29 569 ha, melyből 230 ha belső és 29 339 ha külső terület. (GhidulPrimarilor, Plaiesii de Jos). A térség területi elzártsága miatt a székely hagyományok és szokások egyik legnagyobb őrzője.

Kászon községet 5 település alkotja: Kászonaltíz, mely a község nevét is adja hivatalosan, Kászonfeltíz, Kászonjakabfalva, Kászonimpér és Kászonújfalú. A község a 2011-es népszámlálás alkalmával 3033 főt számolt. (Erdélyi Statisztikák, Kászonaltíz) A nem hivatalos 2022-es népszámlálási adatok szerint 2021 decemberében 2883 fő élt a községben. A következő, 8. ábrán látható a község lakosságának alakulása.



8. ábra: Lakosság változása - Kászon község

Forrás: Saját szerkesztés az Erdélystat Statisztikák adatai alapján, 2023.

Kászonújfalú a Kászoni medence legelső települése a Csíki medencéből érkező és mint a neve is sugallja, a legújabb falu a községben.

Kászon község viszonylag magas hegyekkel körülvett terület: Paphegye 1165 méter, Répáti Tető 1291 méter. A falu tengerszint fölött 700 méter magasan fekszik, mely nagy

hatással van az éghajlat alakulására is. Kászon községben az évi átlaghőmérséklet 5-6 C fok, a tél hosszú és hideg. A település vízgyűjtője a Kászon-pataka, mely a Feketeügybe folyik. (András I., 2014, 8. oldal)

András Ignác könyvében így ír a faluról: „Földje silány, harmadrendű, nagyon sok izzadságért kevéske terméssel jutalmazza a kászeni embert. Ez készítette népét ideiglenes, esetenként visszaút nélküli elvándorlásra.” (András I., 2014, 8. oldal)

A települések különálló egyházközségek, annak ellenére, hogy közigazgatásilag Kászonaltízhez tartoznak. A községben a túlnyomó többség római katolikus vallású, a más felekezethez tartozók száma nagyon kevés.

Jelenleg a községben öt általános iskola és öt óvoda működik. A községben nincs sem napközi, sem délutáni oktatás.

Kászon községben összesen 198 vállalkozás van bejegyezve, amelyek összesen 30 alkalmazottat foglalkoztatnak. (TopFirme.ro)

Kászon község azon települések közé tartozik, ahol még fellelhetőek a régi stílusú falusi, tornáncos házak, ezzel is megőrizve hagyományos falu képét. A falvak csoportos település típusú és szabálytalan alaprajzú. Fellelhető a füzérfa típusa is, mely a falu fő utcáján megy végig, továbbá fellelhető a halmazfa típus jellegzetessége főként a mellékutcákban.

A falvakban fellelhetőek a hagyományos falu elemei, mint a templom, templomtér, központ, iskolatér, iskola, papi-lak. A falu látnivalói érdekes élményt nyújthatnak az odalátogatóknak, ezek:

Szent Miklós Templom: A templom Szent Miklós Püspök nevét viseli, melyet a lakosok szerint a jelenlegi templom elődjének a 3 fő építészének neve ihlettet, mivel mindhármuk Miklósnak hívtak (Kovács Miklós, Szabó Miklós, Tima Miklós). Az egyházközség minden év december 6.-án búcsút tart a névadó tiszteletére, mely rendszerint nagy létszámú résztvevővel kerül megszervezésre. A templom rendszeres használatban van, az utóbbi időben számos renoválást végeztek kívül és belül egyaránt. Jelenleg is a kinti falakat festik újra.

Balási Kúria: A Kúria jelenleg árvaházként működik. A híres Balási család tulajdona volt, az utolsó Balási halálakor az egyház részére ajánlotta fel.

Nagyboldogasszony Kápolna: A Kápolna a temető legnagyobb ékessége. Nagyboldogasszony tiszteletére szentelték fel. A falu legnagyobb egyházi ünnepe, melyet augusztus 15-én ülnék minden évben. A templomban a hagyomány szerint felvonulnak a népviseletes fiatalok, és megszokott műsor szerint bevezetik a búcsús szentmise kezdését. Ezen a napon a legnagyobb létszámú a falu, mivel ilyenkor hazatérnek szülőfalujukba az elvándorolt lakosok is. Ezt a napot bállal zárják a helyiek.

Szent Miklós Ház: A templommal átellenben rögtön fellelhetjük a Szent Miklós Házat, mely jelenleg falumúzeumként működik. Alkalmanként van csak nyitva, de igény szerint bármikor látogatható. A múzeum I. és II. Világháborús emlékeket őriz, valamint a falu adományaiból származó régi mindennapi használatos tárgyakat.

Világháborús Emlékmű: A Szent Miklós Ház udvarában kapott helyet az I. és II. Világháborús hősök emlékét őrző emlékmű, mely előtt minden évben tiszteletüket teszik a falu lakói.

Sóskútfürdő: A Sóskútfürdő 2004-ben épült. A falutól 2 km-re található borvízfürdő ötletét a kénes víz ihlette, mely ivásra nem alkalmas, viszont fürdésre ajánlatos.. A területen található asztalokat és tűzhelyeket néha használják az odalátogatók, de a fürdő jelenleg nem használható, mint ahogy a hozzá tartozó kis épületek sem.

A templom mellett kapott helyet az iskola épülete, mely a kászonújfalvi fiatalok tanulását biztosítja. Az iskola 1996 óta Tuzson János honvéd őrmester nevét viseli.

A faluban továbbra van egy Kultúr Ház is, mely jelenleg felújítás alatt áll. A beltere használható, de a külső környezete nem megfelelő a rendezvények megszervezésére.

A községben élők szeretik a hagyományaikat táplálni és dicsekednek is vele. Az év a farsangbúcsúztatóval kezdődik, vagyis a híres kászoni Bikaütéssel. Húsvétkor bált szerveznek a helyi fiatalok. Húsvéthétfőn vödörrel mennek locsolni a falu lányaihoz. Még a tavaszi időszakban megtartják a kortárs találkozókat (18, 40, 50, 60), melyek közül a 18 évesek a falu fiataljait is megmozgatják egy bál által. Augusztusban következik a Nagyboldogasszonyi bál, majd az ősz beálltával megszervezik a Szüreti bált. A Szüreti multság felvonulással kezdődik, a legények lóháton, a leányok szekéren járkák végig a falut, énekelve. Novemberben megszervezik a Katalin bált, mely legtöbbször az adventi böjt kezdetét jelöli. Végezetül a Karácsonyi bál zárja a multságok sorát, melyet csak és

kizárólag 25-én rendeznek meg. A falvakban böjti időszakban semmilyen mulatságot nem tartanak (lakodalom, keresztelő, bál).

Kásonújfalu egy 40 éves zenekarral büszkélkedhet, mely számos erdélyi és magyarországi fellépést tudhat a háta mögött. Jelenleg 12 aktív tagja van, főként hegedűsök, de van köztük nagybőgős és cimbalmos is. A faluban van egy gyermek tánccsoport, mely főként a gyerekek szórakoztatásáért működik, de fellépéseken is résztvesznek a közeli településeken.

Kásonaltíz egy nagy múltú néptánccsoport tulajdonosa. A táncosok 3 csoportot alkotnak, így minden korosztály megtalálja a számára megfelelőt.

2.3. A munkaerő helyzete Romániában

A legújabb népszámlálás (2022) szerint jelenleg több, mint 19 millió ember él Romániában. A teljes lakosságból kicsivel több, mint 8 millió személy aktív munkavállalás szempontjából, viszont közel 11 millió fő inaktív ilyen szempontból, írja a Román Nemzeti Statisztikai Hivatal (Institutul Național de Statistică). A következő, 2. táblázatban láthatóak az aktív és inaktív lakók pontos adatai, mely szerint Románia lakosainak 57,04%-a inaktív, míg 42,96%-a aktív. (insse.ro)

2. táblázat: Románia lakossága aktivitás szerint

Forrás: Saját fordítás a Romániai Statisztikai Hivatal adatai szerint

		Fő	Százalékos eloszlás
	Teljes lakosság	19 053 815	100,00%
Aktív lakosság	Összesen	8 185 049	42,96%
	Foglalkoztatottak száma	7 688 967	
	Munkanélküliek	496 082	
Inaktív lakosság	Összesen	10 868 766	57,04%
	Diákok	3 477 027	
	Nyugdíjasok	4 288 077	
	Háztartásbeliek	1 169 829	
	Más személy eltartásában	1 049 167	
	Állami eltartásban	112 636	
	Más forrásból eltartott	273 215	
	Más gazdasági helyzet	498 815	

A Hargita megyei lakosság esetében is hasonló értékeket figyelhetünk meg (3. táblázat). A következő táblázatban láthatóak az eredmények, mely szerint Hargita megye aktív lakossága az országos átlaghoz hasonlóan 42,22%, míg az inaktív lakosság 57,78% (hargitanepe.ro).

3. táblázat: Hargita megye lakossága aktivitás szerint

Forrás: Saját szerkesztés a Hargita Népe napilap adatai alapján

Hargita megye	Fő	Százalékos eloszlás
Összlakosság	291 950	100,00%
Aktív lakosság	123 265	42,22%
- ebből dolgozik	116 019	
- munkanélküli	7 246	
Inaktív lakosság	168 685	57,78%

A következő táblázat (4. táblázat) az Erdélystat Statisztikák által közzétett adatokat tartalmazza a foglalkoztatottsági ágazati szerkezetéről. Látható a Románia területén élők, valamint külön az Erdély területére vonatkozó adatok. Romániában összességében a munkavállalók legnagyobb arányban a kereskedelemben helyezkednek el, a dolgozó lakosság 23,5%-a, de nagyon szorosan mögötte 23%-kal az ipar következik, mint foglalkoztatottság. Ezt követi az ingatlanügyek, valamint a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat 20%-19,8%-kal. A közigazgatásban dolgozók a munkavállalók 14%-át teszik ki. Ezek után következnek 10% alatt az Építőipar, Szakmai tudományos, műszaki tevékenységek adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, Művészet, szórakoztatás, szabadidő; egyéb, Információ, kommunikáció, Pénzügy, biztosítási tevékenységek. Erdélyben már másképp alakulnak az arányok. Erdélyben az Ipar a legnépszerűbb munka jelenleg, 33%-kal, ezt követi 24%-kal a Kereskedelem, szállítás, raktározás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, a Közigazgatás, védelem, oktatás; humán-egészségügyi, szociális ellátás, valamint a Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat 13,80-11,50%-ban vannak jele. A további iparágak a foglalkoztatottak kevesebb, mint 10%-át használják fel. (Erdélystat Statisztikák)

4. táblázat: A 15-64 éves foglalkoztatottak ágazati megoszlása Erdélyben és Romániában 2018-ban

Forrás: ErdélystatSatistitikák idézi Eurostat beszámolóját.

Iparág	Románia	Erdély
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	19,80%	11,50%
Ipar (építőipar nélkül)	23,00%	33,10%
Építőipar	8,10%	7,80%
Kereskedelem, szállítás, raktározás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	23,50%	24,00%
Információ, kommunikáció	2,20%	1,60%
Pénzügy, biztosítási tevékenységek	1,30%	1,30%
Ingatlanügyek	20,00%	0,10%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	5,10%	4,30%
Közigazgatás, védelem, oktatás; humán-egészségügyi, szociális ellátás	14,00%	13,80%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő; egyéb	2,90%	2,60%

3. Saját kutatás bemutatása a munkaerő-áramlás Csíkszereda és agglomerációjának területén

3.1. A kutatási célok és hipotézisek megfogalmazása

A kutatásom folyamatának első és legfontosabb szakasza a kutatási téma meghatározása. A kutatási témát egy tágabb, szakirodalmi témakör alapján, valamint egy jelen probléma alapján határoztam meg, amely során Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációját vizsgálom amunkaerő áramlás alapján.

A kutatási folyamat ezen szakaszában arra keresem a választ, hogy konkrétan milyen tudományos állítást akarok megfogalmazni. A kutatásom céljának meghatározása által a fő, kutatási témát több, kisebb kutatási kérdésre bontottam fel. A diplomadolgozat elkészítése során a következő kutatási kérdésekre keresem a választ: „Hogyan történik a munkaáramlás Csíkszereda és annak agglomerációja között?”, „Mi jellemző a ki- és bevándorlásra a vizsgált területen?” valamint, hogy „Vannak-e különbségek Kászon község és Csíkszenttamás között?”.

A megfogalmazott kutatási kérdések alapján az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: A munkahelyre való eljutáshoz a térségben élő emberek többsége főként a saját autóját használja a tömegközlekedéssel szemben.

H2: Az általam megkérdezett személyek véleménye szerint kevés munkalehetőség van Csíkszereda megyei jogú város és annak agglomerációjának területén.

H3: Az általam vizsgált terület lakóai Csíkszeredában vagy a lakhelyükül szolgáló településen dolgoznak javarészt.

H4: Kászon község lakói és Csíkszenttamás lakóinak munkavállalási helyei szignifikáns eltérést mutatnak.

H5: Kászon községlakói és Csíkszenttamás lakói foglalkozásának változásai szignifikáns eltérést mutatnak a helyi adottságoknak megfelelően..

3.2. A vizsgálat helyszíne

Vizsgálataimat Csíkszereda városban és agglomerációjában valósítottam meg. Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációjának részletes bemutatását a 2.2 alfejezet tartalmazza.

Az online kérdőív kitöltése az agglomeráció teljes területét fedte, mivel online felületen eljutott a célcsoporthoz. Az általam behatárolt agglomeráció mind a 25 településéről érkezett válasz.

A polgármestereknek célzott kérdőívem is az agglomeráció két általam választott településén valósult meg, Csíkszenttamáson és Kászontizem.

A kutatásom harmadik részéhez készült mélyinterjúk Csíkszeredában és Csíkszenttamáson valósultak meg.

3.3. Kutatás módszertana

A kutatás felépítését tekintve három szemszögből közelítem meg a témát:

munkavállalók, munkaadók és településvezetők szemszögéből.

A kutatásom első része főként a munkavállalókat célozza meg. Egy online kérdőív segítségével mértem fel a munkavállalók helyzetét, az általam vizsgált területen, Csíkszereda és agglomerációjában. A jelenlegi helyzetre való tekintettel mind a kvantitatív, mind pedig a kvalitatív kutatáshoz az összeállított kérdőív kitöltése online történt, amely esetben egyfajta hátrányként merül fel, hogy csak azok tölthetik ki a kérdőívet, akik interneteléréssel rendelkeznek, viszont előnyösnek számít a folytonosság, hiszen a hónapok alatt bármikor elérhető lesz az űrlap, nem beszélve a költséghatékonyságról. A Google Űrlap-típusú lekérdezés a segített kérdőívek típusába tartozik, ugyanis a kitöltő figyelmeztetést kap az esetleges kitöltés közbeni hibákról és hiányosságokról, így biztosítva, hogy nem lesz hiányos kérdőív. Ha a kérdéstípusokat tekintjük, a kérdőív tartalmaz zárt és nyitott kérdéseket, valamint Likert-skála típusú kérdéseket. A kérdőív 2022 márciusától 2022 áprilisáig volt elérhető.

A kutatásom második részében két általam választott település polgármesterével készített interjút mutatom be. Rendelkezésemre állt Csíkszenttamás polgármestere, Kedves Róbert, valamint Kászon község polgármestere András Zoltán is. Az általuk kapott válaszokat nem csak külön-külön, hanem együttesen is elemeztem, mivel céljaim közé tartozik a két település összehasonlítása is. A polgármesterek megkérdezése 2023 április 5 és 13 között zajlott.

Kutatásom harmadik részében Csíkszereda és agglomerációja területén jelenlevő vállalatcsoport és vállalat vezetőit kérdeztem meg a humán erőforrás helyzetéről egy-egy mélyinterjú keretén belül, a csíkszeredai Ritab cégcsoport vezetőjét, Török Sándort, valamint a csíkszenttamási székhelyű SilvertopgoldRoom vállalat vezetőjét, Baróti Anasztáziát. A válaszokat külön-külön, valamint összehasonlítva is elemeztem. A választásom azért esett erre a két vezetőre, mivel a Ritab cégcsoport tevékenysége összetett és több vállalat szemszögéből lehet látni a humán erőforrás elérhetőségének helyzetét, és mivel a SilvertopgoldRoom vállalat több településen, több munkaponttal van jelen, ezért itt is kissé összetettebb képet kaphatunk a munkavállalók helyzetéről munkaadó szempontból. Az interjúkat 2023. május 2-án készítettem.

3.4. Kutatási eredmények

Kutatási eredményeimet a kutatási módszereim mentén mutatom be. A kutatásom három síkon történt. Az első részben Csíkszereda és agglomerációjának teljes területére vonatkozó adatokat dolgozom fel a kérdőívekre adott válaszok alapján a munkavállalási szokásokról, a második részben az általam választott két települést hasonlítottam össze szintén munkavállalási szokások alapján. A harmadik részben az általam megkérdezett cégvezetőktől kapott válaszokat értékelem ki.

3.4.1. Kutatási kérdőív eredményei

A szekunder kutatás első részében az általam készített és közzétett kérdőívre kapott válaszokat elemzem.

A kérdőívet 274 személy töltötte ki. A kitöltők között voltak olyanok is, akik nem az általam megadott területen élnek és/vagy dolgoznak. Az első kérdés a kitöltő lakhelyére vonatkozik. Itt egy legördülő listából választhatták ki a lakhelyüket, a következő kérdés a válaszadók munkahelyének településére vonatkozik. Itt is egy legördülő lista állt rendelkezésre. Amennyiben mindkét kérdésre az „Egyéb” válaszlehetőséget választotta valaki, úgy a kérdőív kitöltése számára befejeződött, mivel a kitöltő nem Csíkszereda és annak agglomerációjában él és dolgozik. A 274 kitöltőből 7 személy nem tett eleget egyik kritériumnak sem.

Összefoglalásképpen a következő, 5. táblázaton látható, hogy a Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációjának vizsgálata, amely a humán erőforrás áramlás milyenségét mutatja meg, a szekunder kutatás alkalmával hány személyt sikerült megszólítani az adott térségből. A kutatásban részt vett 274 személy, mely közül 237-en az általam vizsgált területen élnek és dolgoznak, 21-en az általam vizsgált területen élnek, de nem itt dolgoznak, 9-en a vizsgált területen dolgoznak, de máshol élnek, valamint 7 személy nem ebben a térségben él, és nem is itt vállal munkát.

5. táblázat: A kérdőívet kitöltők lakhelye és munkahelyének helyszíne

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A kutatásban résztvevő területen él?	A kutatásban résztvevő területen dolgozik?	Kitöltők száma
igen	igen	237
igen	nem	21
nem	igen	9
nem	nem	7

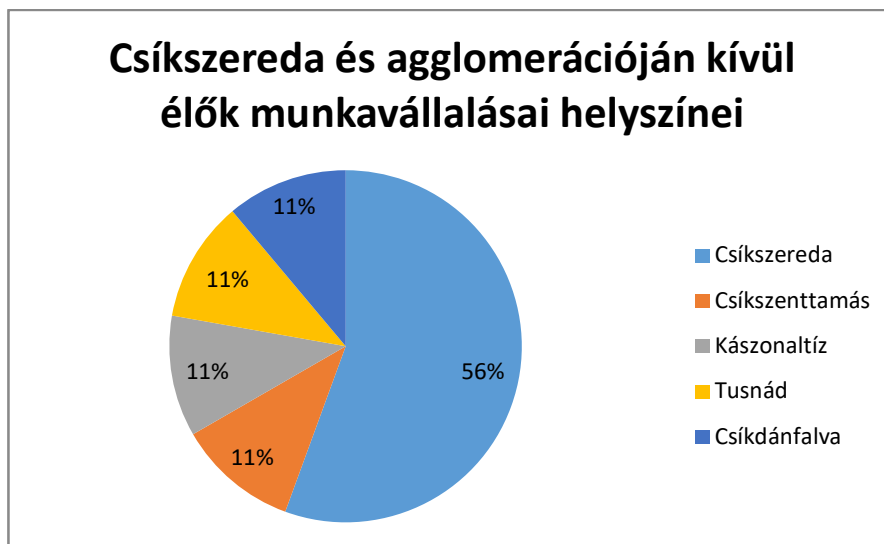
Az első kérdésre adott válaszok alapján a válaszadók 21,53%-a csíkszeredai lakos, 20,80%-a Csíkszenttamáson él. Kászontaltíz község lakói közül 34-en töltötték ki a kérdőívet, ami a beérkezett válaszok 12,41%-a. Továbbá jelentős számú kitöltés érkezett Csíkszentkirályról (8,76%), és Csíkszentdomokosról (4,74%). Az alábbi táblázatban látható a válaszadók lakhelyeinek eloszlása és számszerű előfordulása is.

6. táblázat: A kérdőívre válaszolók lakhelye

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Település neve	Válaszadók száma	Válaszadók százalékban
Csíkszereda	59	21,53%
Csikszenttamás	57	20,80%
Kászonaltíz	34	12,41%
Csikszentkirály	24	8,76%
Egyéb	16	5,84%
Csikszentdomokos	13	4,74%
Karcfalva	7	2,55%
Csikszentmárton	6	2,19%
Csikmadaras	4	1,46%
Csikszentgyörgy	4	1,46%
Csikszentimre	4	1,46%
Tusnád	4	1,46%
Balánbánya	3	1,09%
Csikcsicsó	3	1,09%
Csikdánfalva	3	1,09%
Csikkozmas	3	1,09%
Csikpálfalva	3	1,09%
Csikrákos	3	1,09%
Csikszentlélek	3	1,09%
Csikszentmihály	3	1,09%
Csikszentsimon	3	1,09%
Csikszépvíz	3	1,09%
Gyimesfelsőlok	3	1,09%
Gyimesközéplak	3	1,09%
Madéfalva	3	1,09%
Tusnádfürdő	3	1,09%
Összesen	274	100,00%

Amint a fenti, 6. táblázatban látható a válaszadók közül 16 személy nem él az általam kutatott területen. Ebből a 16 személyből, amint már említettem 7 fő nem is Csíkszeredában, vagy annak körzetében dolgozik, a további 9 fő Csíkszereda és annak agglomerációjának településein vállal munkát. A következő, 9. diagramon látható, hogy a más településekről érkezők 56%-a (5 személy) Csíkszeredában, valamint 11-11% (1-1 személy) Csikszenttamáson, Kászonaltízen, Tusnádon és Csikdánfalván dolgozik.



9. ábra: Csíkszereda és agglomerációján kívül élők munkavállalási helyszínei

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

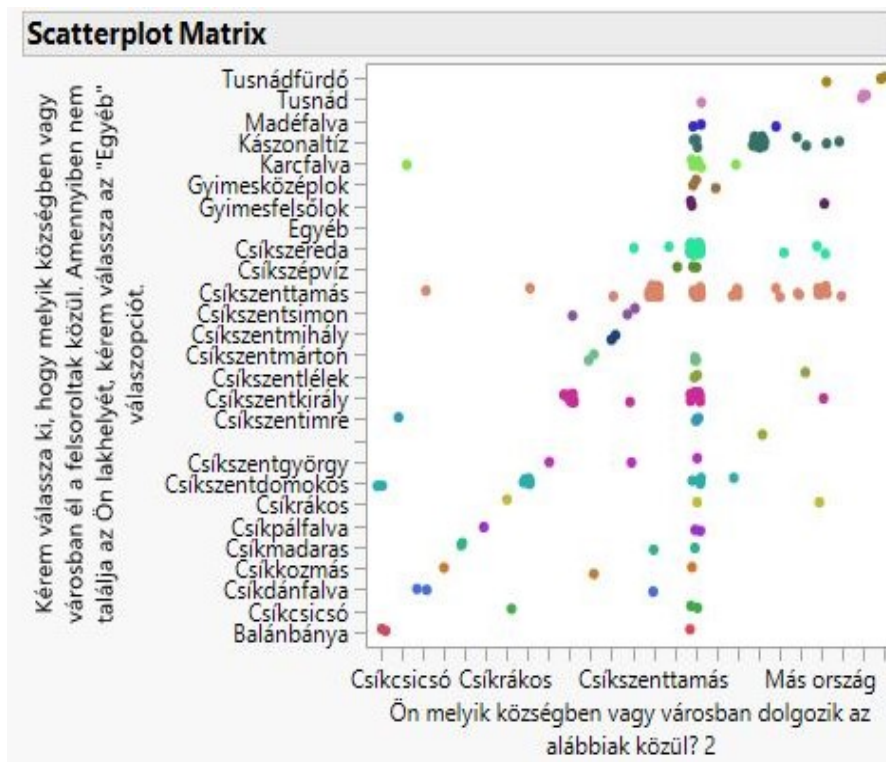
A Csíkszeredában és annak agglomerációjában élők közel fele (47,67%-a) Csíkszeredában dolgozik, Ezt követi az általam készített felmérésben Kászonaltíz község 9,69%-kal, valamint Csíkszenttamás 8,91%-kal. A kitöltők 5,43%-a más országbeli települést jelölt meg munkahelyének. A következő 7. táblázatban látható a munkát adó települések gyakorisága a kitöltők között.

7. táblázat: Csíkszereda és agglomerációjának területén élők munkavállalási szokásai

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Település neve	Válaszadók száma	Válaszadók százalékban
Csíkszereda	123	47,67%
Kászonaltíz	25	9,69%
Csíkszenttamás	23	8,91%
Más ország	14	5,43%
Csíkszentkirály	10	3,88%
Csíkszentdomokos	7	2,71%
Karcfalva	6	2,33%
Csíkdánfalva	5	1,94%
Csíkszentsimon	5	1,94%
Más Hargita megyei település	5	1,94%
Csíkszentmárton	4	1,55%
Csíkszentmihály	4	1,55%
Madéfalva	4	1,55%
Balánbánya	4	1,55%
Tusnád	3	1,16%
Csíkcsicsó	2	0,78%
Csíkmadaras	2	0,78%
Csíkrákos	2	0,78%
Csíkszépvíz	2	0,78%
Tusnádfürdő	2	0,78%
Más Romániai Település	2	0,78%
Csíkkozmás	1	0,39%
Csíkpálfalva	1	0,39%
Csíkszentgyörgy	1	0,39%
Gyimesközéplek	1	0,39%
Csíkszentimre	0	0,00%
Csíkszentlélek	0	0,00%
Gyimesfelsőlok	0	0,00%
Összesen	258	100,00%

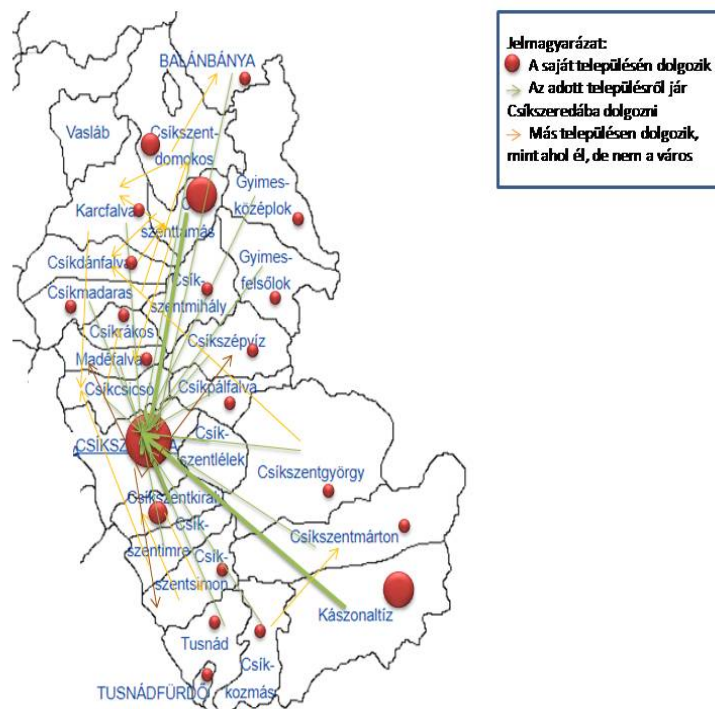
A következő pontdiagram (10. ábra), amelyhez A JMP program „ScatterplotMatrix” nevű alkalmazását vettem segítségül, megmutatja a két változó (lakhely és munkahely települése) közötti kapcsolatot. A márix-ban két vonal emelődik ki. Az első, mely szerint a válaszadók a saját településeiken dolgoznak, a második, mely szerint minden településről ingáznak Csíkszereda fele.



10. ábra: Pontdiagramm a vizsgált terület munkavállalási helyszínei és lakhelyük alapján

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Az első két kérdés alapján készítettem egy térképet (11. ábra), amely azt mutatja meg, hogy ki hol dolgozik ahhoz képest, ahol él Csíkszereda és annak agglomerációjának területén. A jelmagyarázat alapján a piros pontok az adott településen lakó és dolgozó személyeket jelenti. A pont nagysága egyenesen arányos a válaszok számának nagyságával. A zöld nyíl a falvakból és a másik két városból Csíkszereda fele ingázó személyeket jelöli. Itt a vastagabb vonal jelenti a több személyt. A narancssárga nyílak a falvak közti ingázásokat mutatja meg. Itt is a vonalvastagság a személyek számával arányos. A térkép alapján az vevődik észre, hogy Csíkszereda a szíve ennek a kis térségnek.



11. ábra: Az agglomeráció területén élők munkavállalási helyszínei az agglomeráció területén belül

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

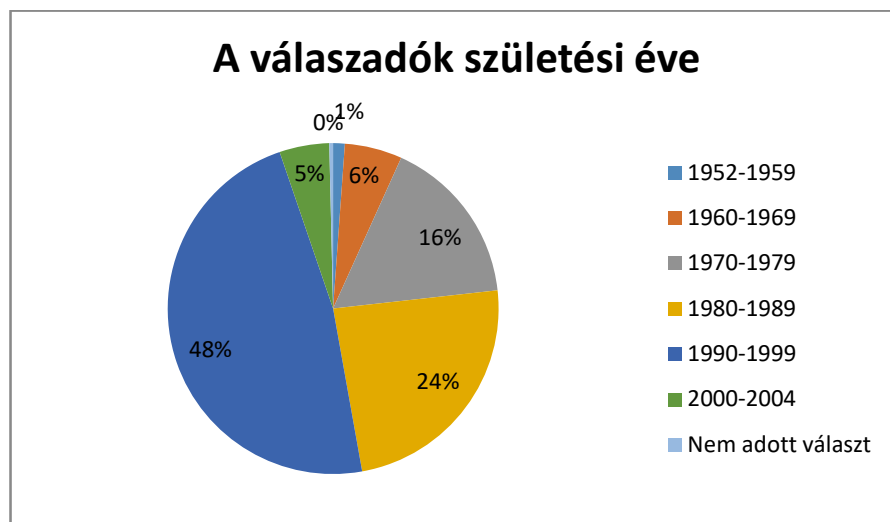
A lakhely és a munkahely megadása után a válaszadók a személyükre vonatkozó kérdésekre válaszoltak. Amint a következő diagramon (12. ábra) is látszik, a kitöltők háromnegyede (75%) nő, és negyede férfi (25%).



12. ábra: A válaszadók neme

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

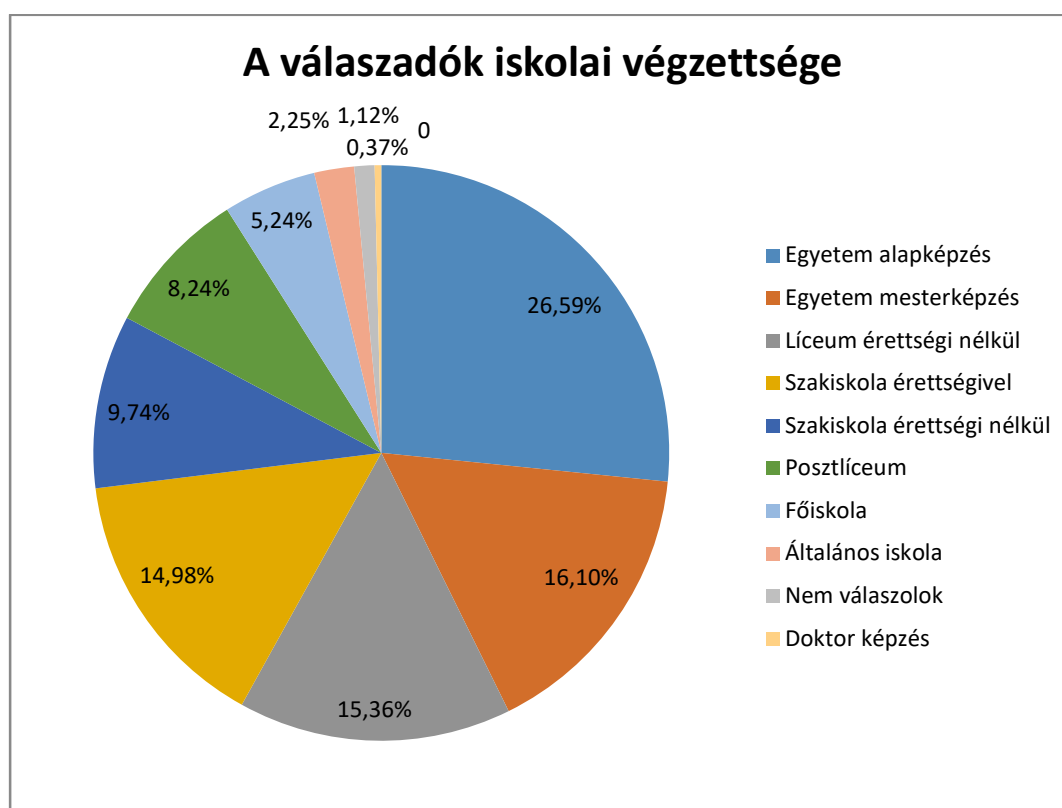
Az általam készített kérdőívvel 1990 és 1999 között született személyeket sikerült a legnagyobb százalékban elérni, a kitöltők 48%-a ebből a korosztályból való. A következő legnépesebb korosztály az 1980 és 1989 között születettek, a válaszadók 24%-át teszik ki. Az 1970 és 1979 közöttiek a kitöltők 16%-át teszik ki, míg az 1960 és 1969 közöttiek 6%-ot és a 2000 és 2004 közöttiek 5%-ot. A kérdőívem eljutott az 1952 és 1959 között születettekhez is, ők 1%-ot tesznek ki, míg Egy személy nem adott választ a születési évre vonatkozó kérdésre. A lenti 13. ábrán látható a kitöltők születési évek szerinti eloszlása.



13. ábra: A válaszadók születési éve

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

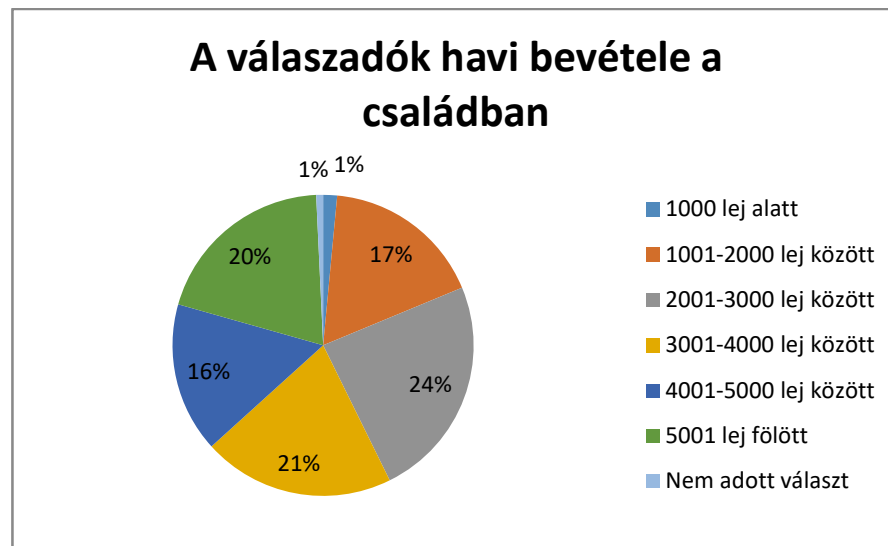
A következő kérdés a kérdőívben a válaszadók iskolai végzettségére utalt. Amint a lenti 14. ábra is mutatja a válaszadók kevéssel több, mint negyede (26,59%-a) rendelkezik egyetemi alapképzéssel, a következő legnépesebb csoport a mesterképzéssel rendelkezők tábora, akik a válaszadók 16,10%-át teszik ki. A kérdőívet kitöltők 15,36%-a líceumot végzett, de nincs érettségije, míg további 14,98% szakiskolát végzett, mely után sikeresen érettségizett is. Az érettségi nélküli szakiskolások 9,74%-át teszik ki a megkérdezetteknek. E mellett 8,24%-a posztliceumi diplomával rendelkezik, valamint 5,24%-uknak főiskolai diplomája van. A válaszadók 2,25%-a rendelkezik csak általános iskolával. 3 személy, ami jelen esetben 1,12%-ot jelent nem adott meg iskolai végzettséget, valamint 1 személy (0,37%) azt nyilatkozta, hogy doktori képzéssel rendelkezik.



14. ábra: A válaszadók iskolai végzettsége

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Az általam meghatározott kategóriák közül az átlagos havi nettó bér kategóriák közül a legtöbben, 24% a 2001 és 3000 lej közötti értéket jelölték meg. A következő leggyakoribb válasz a 3001 és 4000 lej közötti kategória volt, ezt 21%-a jelölte a kitöltők közül. A harmadik legnépszerűbb az 5001 lej fölötti átlagkereset volt, amit 20%-a jelölt meg a válaszadóknak. 17%-uk 1001 és 2000 lej közötti bevételből él meg a családjával, míg 16% 4001 és 5000 közötti bevételt számol. Az 1000 lej alatti kategóriát a megkérdezettek 1%-a jelölte meg, míg szintén 1%-uk nem adott meg választ a kérdésre. (15. ábra)



15. ábra: A válaszadók havi bevétele család szinten

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A következő táblázatban (8. táblázat) a következő kérdés válaszai kerültek feldolgozásra. A válaszadók foglalkozását tekintve 44 személy nem találta meg a az ő munkakörét az általam felsoroltak közül, ez a válaszok 16,48%-át teszik ki. A leggyakoribb munkakör, amit betöltenek a megkérdezettek, az a kereskedelem valamely ágához tartozik. 13,11% dolgozik a kereskedelmi szektorban. A válaszadók 12,73%-a jelenleg gyereknevelésen van. Az ipar szektort 24-en választották, ami az jelenti, hogy 8,99%-a a válaszadóknak valamilyen gyárban dolgozik. Az oktatásban a válaszadók 8,24%-a végzi munkáját. A következő legnépszerűbbek a mezőgazdaság és szolgáltatásnyújtás, mindkettőt 15-15 fő képviselt, ami 5,62-5,62%-ot jelent. A vállalkozókat és az egészségügyben dolgozókat is sikerült elérni, 14-14 személy képviseletében. Ez 5,24-5,24%-ot tesz ki. A következő

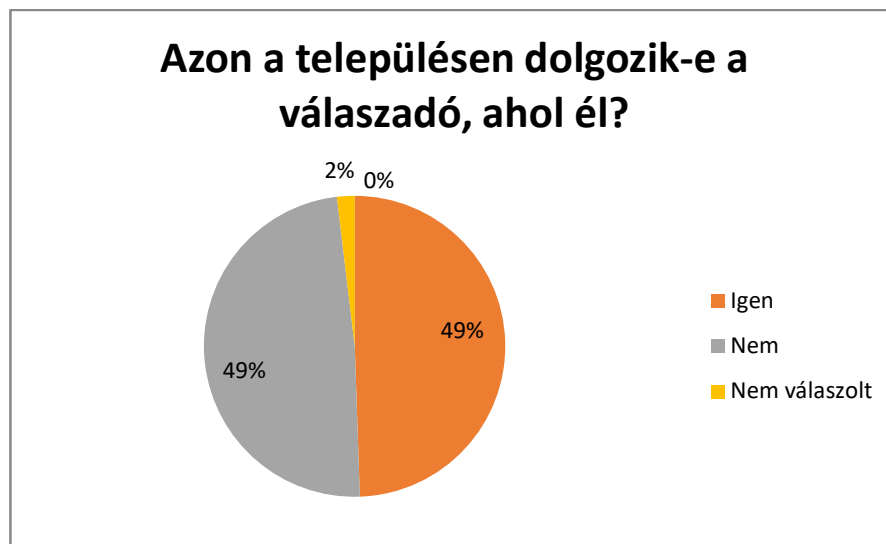
legnépesebb tábor a munkanélküliek tábora, 12-en nem dolgoznak jelenleg semmilyen gazdasági egységnél. A megkérdezettek 3,75%-a a vendéglátásban dolgozik, valamint 2,62-2,62%-a tanuló, illetve informatikai szakterületen dolgozik. A kérdőívet 6 nyugdíjas töltötte ki, ami 2,25%-ot jelent. A fennmaradó személyek közül 1,87% szociális munkás, 0,75% közlekedési területen dolgozik, valamint 0,37% a környezetvédelmi szektorban dolgozik.

8. táblázat: A válaszadók foglalkozása

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Foglalkozás megnevezése	Válaszadók száma	Válaszadók százalékban
Egyéb	44	16,48%
Kereskedelem	35	13,11%
Gyerekevelésen vagyok	34	12,73%
Ipar	24	8,99%
Oktatás	22	8,24%
Mezőgazdaság	15	5,62%
Szolgáltatás	15	5,62%
Vállalkozó	14	5,24%
Egészségügy	14	5,24%
Munkanélküli	12	4,49%
Vendéglátás	10	3,75%
Tanuló	7	2,62%
Informatika	7	2,62%
Nyugdíjas	6	2,25%
Szociális munka	5	1,87%
Közlekedés	2	0,75%
Környezetvédelem	1	0,37%

A következő kérdésben arra kerestem a választ, hogy a munkavállalók hány százaléka dolgozik a településén, valamint hány százaléka hagyja el a települését. A kérdésre fele-fele arányban válaszoltak igennek és nemmel (49-49%), míg két százalékuk nem válaszolt. A következő 16. ábrán látható a válaszok eloszlása.



16. ábra: Azon a településen dolgozik-e a válaszadó, ahol él?

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A kérdőívben választ kaptam arra is, hogy ki lakik közel vagy távol a munkahelyétől, hogy a fizetés kielégítő vagy nem kielégítő, valamint a szakmai hozzáértés fontosságára is kitértem. (17. ábra) Itt a válaszadók több lehetőség közül választhattak. A legtöbb százalékuk, 56,93% úgy nyilatkozott, hogy a munkahelye közel van az otthonához. E mellett 20,97% azt válaszolta, hogy távol dolgozik a munkahelyétől. 4,87%-a a válaszadóknak viszont otthonról dolgozik. A fizetéssel kapcsolatosan 34,83% úgy érzi, hogy kielégítő a fizetése, 16,48% szerint viszont az ő fizetése nem kielégítő, ezzel ellentétben 8,99% átlagon felüli fizetésért dolgozik. A válaszadók 33,71%-a a szakmájában dolgozik, 23,97%-uk nem a szakmai végzettségének megfelelő munkakörben dolgozik, 11,24% pedig úgy nyilatkozott, hogy az ő munkahelye nem igényel szakmai hozzáértést.



17. ábra: A válaszadók munkahelyi jellemzői

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

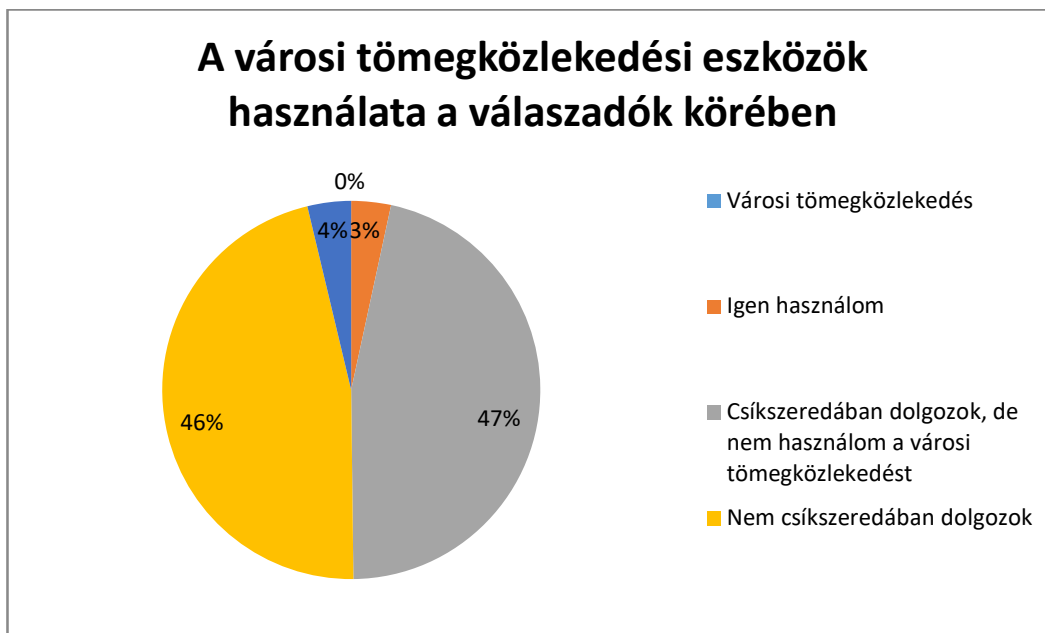
A válaszadóktól arra is rákérdeztem, hogy hogyan jutnak el a munkahelyükre, a 9. táblázatban látható, hogy a legtöbben, 93 fő (34,83%) saját autóval utazik más településre. Ezt követi azok tábor, akik gyalog, településen belül jutnak el a munkahelyükre, 73 személy (27,34%) nyilatkozott így. A következő leggyakoribb válasz a saját autóval településen belül volt. Itt 37 személy (13,86%) adta ezt a választ. Az autóbuszokat a válaszadók közül 20 fő (7,49%) használja arra, hogy a településén kívülre ingázzon. 14 fő (5,24%) viszont más országba ingázik autóbusszal. Ennél a kérdésnél is, mint az előzőnél 13 személy (4,87%) jelölte meg, hogy otthonról dolgozik. A továbbiakban 7 személy (2,62%) az ismerőseivel megy más településre dolgozni, 4 személy (1,50%) utazik autóbusszal a településén belül a munkahelyére, és 2 személy (0,75%) utazik az ismerőseivel településen belülre. A fennmaradó 4 személy közül 1-1 (0,37-0,37%) utazik vonattal, településen belül, vagy településen kívül, míg 1 személy (0,37%) céges autóval jár dolgozni, és 1 személy (0,37%) nem adott választ.

9. táblázat: A válaszadók utzási eszközei a munkahelyre való eléréshez

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Mivel utazik	Válaszadók száma	Százalékos eloszlás
Saját autóval más településre	93	34,83%
Gyalog településen belül	73	27,34%
Saját autóval településen belül	37	13,86%
Autóbusszal más településre	20	7,49%
Busszal több országon át	14	5,24%
Otthon dolgozom	13	4,87%
Ismerősöm visz a saját autójával más településre	7	2,62%
Autóbusszal településen belül	4	1,50%
Ismerősöm visz a saját autójával településen belül	2	0,75%
Vonattal településen belül	1	0,37%
Vonattal más településre	1	0,37%
Céges autóval	1	0,37%
Nem válaszolt	1	0,37%

A városi tömegközlekedéssel kapcsolatosan is megkérdeztem a kérdőív kitöltőit. Amint az alábbi 18. ábra is mutatja, meglepően kevesen, a válaszadók 3%-a (9 személy) használja a városi buszokat. A válaszadók 47%-a Csíkszeredában dolgozik, viszont nem használja a tömegközlekedést. 46% nem Csíkszeredában dolgozik, és 4% nem adott választ erre a kérdésre.



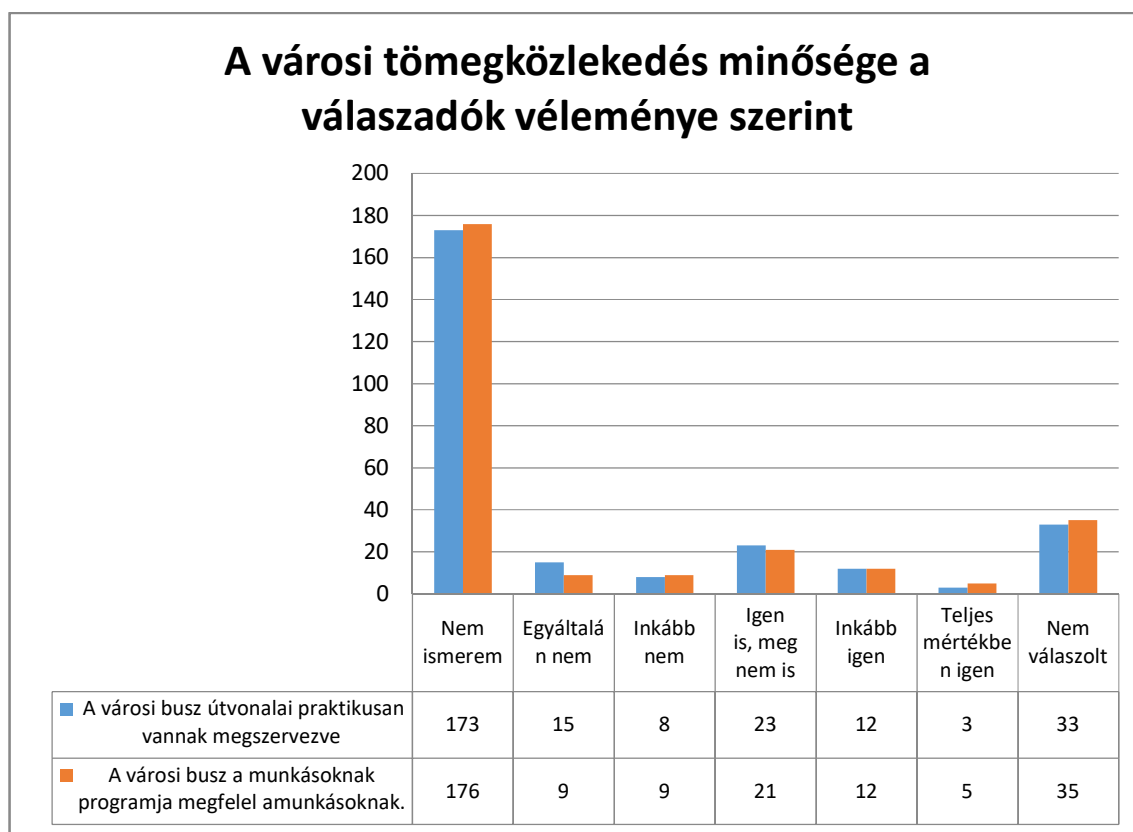
18. ábra: A városi tömegközlekedési eszközök használata a válaszadók körében

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A következő kérdésben a városi busz útvonalainak praktikusságát, valamint a városi busz programjának milyenségét határozhatták meg a válaszadók. A Likert-skála első választási lehetősége, amely a 0-s számmal volt jelölve, a Nem ismerem opció volt, amely az útvonalak praktikussága esetében 173-személy, míg az időpontok programjának praktikussága esetében 176 személy választotta ezt a lehetőséget. (19. ábra)

A továbbiakban 1-5-ig terjedő skálán 61 személy határozta meg a városi tömegközlekedés milyenségét. 1 pontra, vagyis egyáltalán nem megfelelőnek 15-en ítélték az útvonalak praktikusságát, és 9-en a buszok programjának praktikusságát. 2 pontra, vagyis az inkább nem megfelelő opcióra 8-an voksoltak, ami az útvonalak praktikusságát illeti, és 9-en a buszok programjának elérhetőségével kapcsolatosan. A 3-as, középső opciót az útvonalak praktikusságát illetően 23-an választották, és 21-en megfelelőnek is, meg nem megfelelőnek is tartják a városi buszok programját. 12-12 személy inkább megfelelőnek tartja a buszok programját és kijelölt útvonalait is. Teljes mértékben megfelelőnek a városi buszok útvonalait 3-an, míg a városi buszok programját 5-ön találják. A feltett kérdésekre 33-an és 35-ön válaszoltak.

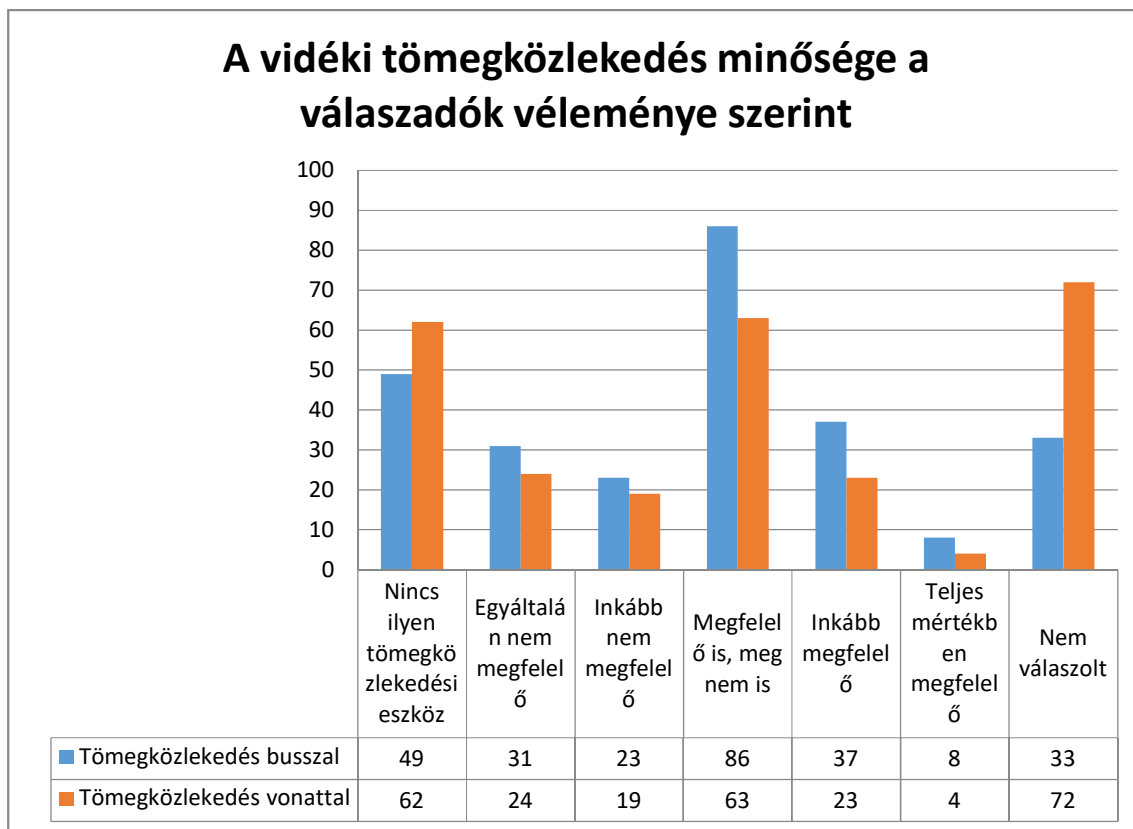
A kérdésre adott válaszok alapján 61-en véleményezték a városi buszok útvonalainak praktikusságát. Ezeknek a véleményeknek a súlyozott átlaga 2,67, míg a városi buszok programjának minősítése súlyozottan 2,91 az 56 válaszadó szerint.



19. ábra: A városi tömegközlekedés minősége a válaszadók szerint

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A kérdőívemben két fontos tömegközlekedési eszközzel kapcsolatosan is elmondhatták a véleményüket a kitöltők. 49 személy azt a választ adta, hogy a település és Csíkszereda között nincs autóbusz összeköttetés, 62 személy pedig az nyilatkozta, hogy nincs vonat a település és Csíkszereda között. Az autóbuszok milyenségét 33-an, míg a vonat járatokat 72-en nem jellemezték. (20. ábra) A válaszadók szerint az autóbusszal való tömegközlekedés a településük és Csíkszereda között súlyozottan 2,83 pontos az 5-ből, ami a legközelebb a semleges, megfelelő is meg nem is válaszhoz van. A vonatjáratok minősége a válaszadók között 2,73 pontot ér, a szintén 5 pontból, ami szintén a semleges, megfelelő is meg nem is válaszhoz áll a legközelebb.



20. ábra: A vidéki tömegközlekedés minősége a válaszadók véleménye szerint

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A kérdőív utolsó kérdései között a válaszadók véleményezhették a munkahelyek mennyiségét Csíkszeredában és annak vonzáskörzetében. A legtöbben, 127-en azt nyilatkozták, hogy kevés a munkalehetőség. A következő legmagasabb arányban választott válasz a Van munkalehetőség szinte minden iparágban, de alacsonyak a bérek vélemény volt, amit 114-en választottak. 30 személy úgy vélekedik, hogy Van az én végzettségemnek megfelelő munkalehetősége, de kevesebb bérért, mint máshol, 14 szerint nincs az ő végzettségének megfelelő munkahely, 10 személy úgy gondolja, hogy Minden iparágban van munkalehetőség, megfelelő bér ellenében, és 4 személy szerint Egyáltalán nincs munkalehetőség. A kérdésre több választ is meg lehetett jelölni, a válaszok a 21. ábrán láthatóak.



21. ábra: A válaszadók véleménye az agglomeráció munkalehetőségeiről

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

3.4.2. Kászonaltíz és Csíkszenttamás összehasonlítása

A kutatásom második részében Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak válaszait fogom elemezni, valamint a két község polgármestereinek válaszaival fogom összehasonlítani.

A kérdőívet 34 Kászonaltíz községben élő személy töltötte ki, míg Csíkszenttamásról 57 válasz érkezett a kérdőívre. Ezt a két települést szeretném összehasonlítani, mivel a két település nagyjából egyforma lakossággal rendelkezik. Csíkszenttamás északra, míg Kászonaltíz délkeletre fekszik Csíkszeredától.

A következő táblázatban Kászonaltíz és Csíkszenttamás munkahelyi szokásait hasonlítom össze, olyan szempontból, hogy a lakhelyeül szolgáló településen dolgoznak-e? (10. táblázat) A Social Science Statistics weboldal egyszempontú varianciaanalízis számításának segítségével számoltam ki a két település munkavégzés helyeinek változását.

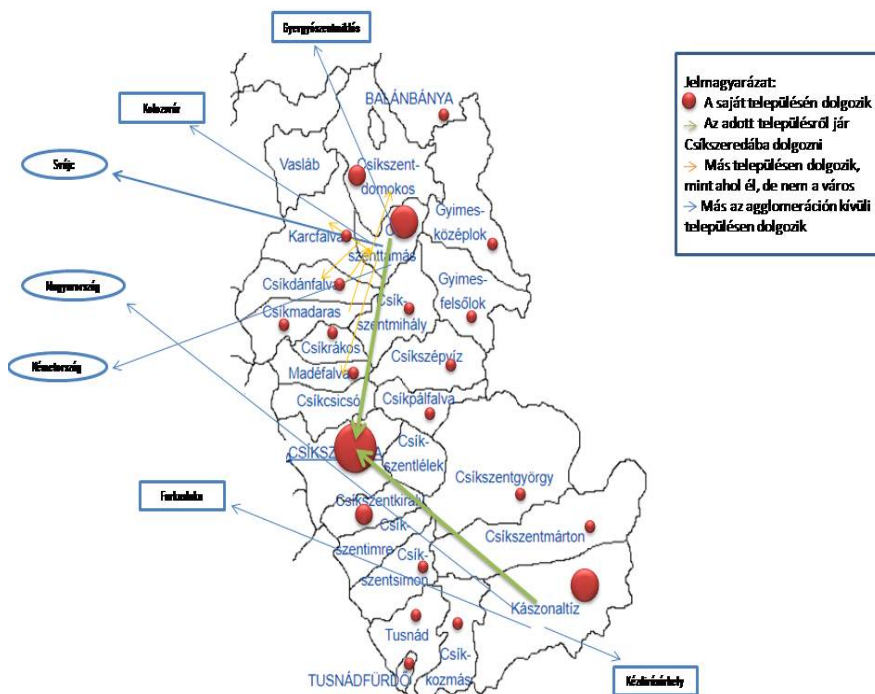
Az eltérés szemmel látható, de nem szignifikáns jelen esetben. Az ANOVA program segítségével kiszámolt $p=0,43$, mivel a $p > 0,05$, ezért nincs szignifikáns eltérés a két eredmény között.

10. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község munkavállalási helyei

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Munkavállalás helyszíne	Csíkszenttamás	Kászon község
A saját településükön dolgoznak	21	25
szomszédos településen dolgoznak	10	0
Csíkszeredában dolgoznak	16	5
Más Romániai településen dolgoznak	3	3
Románia területén kívül dolgoznak	7	1

A következő térképen (22. ábra) Csíkszenttamás és Kászon község lakosainak munkavállalási helyszínei láthatóak. Itt látható, hogy a Csíkszenttamásról sokkal nagyobb arányban dolgoznak a településen kívül, mint Kászon községből.



22. ábra: Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak munkavállalási helyszínei

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

A következő, 11. táblázatban a munkába járási szokásokat hasonlítottam össze. A csíkszenttamásiak 47,37%-a jár saját autóval más településre, míg a kászontalíziek 14,71%-a választja ezt az utazási formát. A gyalog településen belülre lehetőséget már többen választják a Káson községben élők, összesen 35,29%-uk, míg a csíkszenttamásiak 8,77%-a jár gyalog munkába. Mindkét településen magas az autóval közlekedők aránya településen belül. A Kászontalíz községik 20,59%-a, míg a csíkszenttamásiak 14,04%-a. Az autóbusszal való közlekedést a kászoniak 8,82%-a választja, míg a csíkszenttamásiak 5,26%-a. Mivel a külföldön dolgozók száma magas, ezért az autóbusszal való közlekedést több országon keresztül 12,28% veszi igénybe a csíkszenttamásiak közül, míg senki nem utazik Káson községbe ilyen lehetőséggel. Kászontalíz községben nincs vasúthálózat, így nem is vehetik igénybe a lakók, de meglepő módon Csíkszenttamásnak van összeköttetése Csíkszeredával, de a válaszadók közül senki nem használja ezt a tömegközlekedés eszközt.

11. táblázat: Csíkszenttamás és Káson község lakóinak a munkahelyre való utazási szokásai

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Mivel jár munkába?	Kászontalíz	Csíkszenttamás	Kászontalíz	Csíkszenttamás
Saját autóval más településre	5	27	14,71%	47,37%
Gyalog településen belül	12	5	35,29%	8,77%
Saját autóval településen belül	7	8	20,59%	14,04%
Autóbusszal más településre	3	3	8,82%	5,26%
Busszal több országon át	0	7	0,00%	12,28%
Otthon dolgozom	0	1	0,00%	1,75%
Ismerősöm visz a saját autójával más településre	1	2	2,94%	3,51%
Autóbusszal településen belül	2	0	5,88%	0,00%
Vonattal településen belül	0	1	0,00%	1,75%
Nem válaszolt	4	3	11,76%	5,26%

A következő, 12. táblázatban láthatóak Csíkszenttamás település és Kászontalíz község válaszadóinak munkaköri feloszlása. A Social Science Statistics weboldal egyszempontú varianciaanalízis számításának segítségével számoltam ki a két település munkaköreinek változását. Az eltérés szemmel látható, de nem szignifikáns jelen esetben. Az ANOVA

program segítségével kiszámolt $p=0,13$, mivel a $p > 0,05$, ezért nincs szignifikáns eltérés a két eredmény között.

12. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak foglalkozása

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Foglalkozás megnevezése	Kászonaltíz	Csíkszenttamás
Egyéb	5	10
Kereskedelem	2	8
Gyereknevelésen vagyok	3	7
Ipar	1	3
Oktatás	9	1
Mezőgazdaság	4	5
Szolgáltatás	1	2
Vállalkozó	1	2
Egészségügy	3	4
Munkanélküli	2	8
Vendéglátás	1	3
Tanuló	2	0
Informatika	0	2
Nyugdíjas	0	1
Szociális munka	0	1

Kászon község és Csíkszenttamás polgármestereinek egy 8 kérdésből álló kérdőívet kellett kitölteniük. Azt szerettem volna megtudni, hogy a lakosság milyen arányban dolgozik a saját településén, a szomszédos településeken, Csíkszeredában, más romániai településen, valamint Románián kívüli településeken. Ezeket megelőzően megkérdeztem, hogy van-e erre statisztikai kimutatás az önkormányzat birtokában, de itt egyöntetűen azt a választ kaptam, hogy nincs ilyen statisztika. Ennek ellenére kaptam válaszokat a saját meglátásaik, nem hivatalos statisztikaik alapján.

A polgármesterektől kapott válaszokat összehasonlítottam az elsődleges kutatás eredményeivel. A következő táblázatban láthatóak az eredmények.

13. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község polgármestereinek válasza a község lakóinak munkavállalási helyszíneiről

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

	Polgármesterek válaszai		Kérdőív		Kérdőív (százalékos)	
	Csíkszent-tamás	Kászonaltíz	Csíkszent-tamás	Kászonaltíz	Csíkszent-tamás	Kászonaltíz
Az Ön által vezetett településen/községben élők hol dolgoznak? Van erre statisztikai kimutatás a hivatal birtokában?	Nincs	Nincs				
A községben/településen élők hány százaléka dolgozik a községben/településen?	20%	30%	36,84%	73,53%	22,11%	44,12%
A községben/településen élők hány százaléka dolgozik a szomszédos településeken?	10%	2%	17,54%	0,00%	10,53%	0,00%
A községben/településen élők hány százaléka dolgozik Csíkszeredában?	20%	15%	28,07%	14,71%	16,84%	8,82%
A községben/településen élők hány százaléka dolgozik más romániai településen?	5%	3%	5,26%	8,82%	3,16%	5,29%
A községben/településen élők hány százaléka dolgozik Románia területein kívül?	5%	10%	12,28%	2,94%	7,37%	1,76%
	60%	60%	100,00%	100,00%	60,00%	60,00%

A 13.táblázatban látható, hogy a polgármesterek a lakosság 60%-ával számoltak a kérdőív kitöltése során. Mivel az elsődleges kutatásomban résztvevő személyek mindegyike dolgozik, nincs köztük nyugdíjas, vagy tanuló, ezért az elsődleges kérdőívemre kapott válaszokat 60%-kal beszoroztam, hogy az összehasonlításom realisabb legyen. A polgármesterek számára feltett első összehasonlítható kérdés az, hogy a községben/településen élők hány százaléka dolgozik a lakhelyeül szolgáló településen/községben. Csíkszenttamás polgármestere szerint a lakosság 20%-a dolgozik Csíkszenttamáson, míg az elsődleges kérdőív eredményei szerint 36,84%-a dolgozik a településen belül a kitöltők közül, ezt átszámítva a 60%-os foglalkoztatottsági rátával 22,11%-ot kapunk. A két válasz nagyon közel van egymáshoz, vagyis a különbség elenyésző. Kászon község polgármestere szintén erre a kérdésre 30%-ot adott meg

válaszként. Az elsődleges kérdőívet kitöltők 73,53%-a válaszolta azt, hogy a községben él és dolgozik is, ami a 60%-os rátával 44,12%-ot jelent. Erre a kérdésre adott válaszok sem térnek el nagyban egymástól, viszont itt már 14,12% a különbség.

A legmeglepőbb választ véleményem szerint az utolsó százalékos kérdés adja. Mindkét polgármester válaszolt arra is, hogy a lakosság hány százaléka dolgozik külföldön. Meglepően a Csíkszenttamás-i polgármester kevesebbet mondott (5%), mint az én kérdőívemre beérkezett válaszok eredménye (12,28%, alakítva 7,37%), ellenben Kászon község polgármestere többet tart számon (10%), mint az én kérdőívem alapján született eredmény (2,94%, alakítva 1,76%).

A leges legutolsó kérdés a második kérdőívemben egy saját vélemény megfogalmazása volt a polgármester urakhoz. A kérdés így hangzott: „Milyen a tömegközlekedés minősége és elérhetősége a lakosság számára Csíkszereda felé az Ön által vezetett település/község területéről? Megkérem néhány mondatban részletezze.” Mivel az eredmény vélemény volt, és nem kértem számszerűsítve a válaszokat, ezért nem pontosan tudom összehasonlítani az elsődleges kutatásom eredményével, viszont informatív és egyenes válaszokat kaptam.

Kászon község polgármestere így vélekedett: „A tömegközlekedés elfogadható úgy Csíkszereda, mint Kézdivásárhely felé, nem sűrűn, de napi több alkalommal közlekednek. Jelenleg úgy látom nincs is igény több járatra. A busz mellett a lakosok választhatják a községben működő taxi szolgáltatást is.”

Csíkszenttamás polgármestere pedig ezt mondta a tömegközlekedésről: „Az ingázok nagyrészt a vasút illetve a busz társaság szolgáltatásait veszik igénybe. Ezen kívül van aki saját autóval jár dolgozni. A tömegközlekedés minősége sajnos nem a legmegfelelőbb.”

A tömegközlekedéssel való elégedettségüket is összehasonlítottam a két községben élő kitöltők véleménye alapján is, amint a következő, 14. táblázatban látható. A Csíkszenttamásiak összességében jobban meg vannak elégedve a rendelkezésre álló Csíkszenttamás és Csíkszereda között közlekedő autóbusz minőségével, mint a Kászonaltíz község lakosai. Kászonaltíz község lakosai súlyozottan 2,29 pontosra értékelték az autóbusz minőségét, míg a csíkszenttamásiak 2,60-re a maximális 5 pontból. Az alacsony értékelés ellenére talán nem ez a meglepő ennek a kérdésnek a kiértékelésénél, hanem az, hogy a kászonaltíziek 20,59%-a és a csíkszenttamásiak 21,05%-a szerint nincs ilyen tömegközlekedési forma a településén. Az alábbi táblázatban láthatóak a válaszok:

14. táblázat: Milyen tömegközlekedési eszközöket használnak Csíkszenttamás és Kászon község lakói

Forrás: Saját szerkesztés a kérdőívre érkezett válaszok alapján

Milyen a tömegközlekedés a települése és Csíkszereda között?				
Autóbusz	Kászonaltíz	Csíkszenttamás	Kászonaltíz	Csíkszenttamás
0. Nincs ilyen tömegközlekedési eszköz	7	12	20,59%	21,05%
1. Egyáltalán nem megfelelő	10	4	26,47%	7,02%
2. Inkább nem megfelelő	3	2	8,82%	3,51%
3. Megfelelő is, meg nem is	8	23	23,53%	40,35%
4. Inkább megfelelő	3	10	8,82%	17,54%
5. Teljes mértékben megfelelő	2	0	5,88%	0,00%
Nem válaszolt	1	6	5,88%	10,53%
Súlyozott átlag	2,29	2,60		

3.4.3. Interjú Csíkszereda és agglomerációjában lévő vállalatok cégvezetőivel

Mélyinterjú a csíkszeredai Ritab cégcsoport vezetőjével

Az első mélyinterjúmat a csíkszeredai Ritab cégcsoport cégvezetőjével folytattam. A cégcsoport termelő cége a Ritab CNC, amely fémmegmunkálással foglalkozik. A Ritab CNC tevékenysége köré épül a további cégek tevékenysége, szállítás, alumínium újrahaznosítás. Az első kérdésemre kapott válasz által megtudtam, hogy a csíkszeredai Ritab cégcsoport 6 céget számlál, melyeket Török Sándor vezet, mint ügyvezető. A második kérdésre adott válaszból az is kiderült, hogy összesen 46 alkalmazottat számolnak összesen a 6 cégnél. A következőkben érdekelt, hogy milyen munkakörök betöltésére van szükség a vállalatok működéséhez, a válasz szerint CNC gépkezelőkre van főként szükség, de elengedhetetlen a jó programozó és régóta keresnek egy projektmenedzsert, aki beszél középfolon angolul vagy németül. Továbbá van sofőr a cégnél, aki a késztermékek szállítását hajtja végre, és természetesen adminisztrációs személyzetre is szükség van. A foglalkoztatottak szakképzettségének hányadáról szóló kérdésre gondolkodás nélkül kaptam választ, mely szerint az alkalmazott munkások 20%-a szakképzett, és 80%-a szakképzetlen. A termelési folyamatokat végző munkakörökre kevés a szakképzett

munkást lehet találni, viszont az irodai személyzet nagy részben szakképzett. Itt megtudtam azt is, hogy a vállalatok szerveznek továbbfejlesztéseket, a különböző munkafolyamatok betanulásához, hogy szinten tartsák a dolgozók szakmai ismereteit. A cégvezető kitért arra is, hogy fontosnak találják a vállalatoknál, ha a jelentkező, vagy már meglévő alkalmazott akar tanulni és gyorsan is tanul. A továbbiakban a bérezésre is kitértem egy kérdés erejéig. A vállalat által kezdőknek ajánlott fizetést versenyképesnek tartja a cégvezető, mely szerint 750 eurót és mellé napi ételjegyet biztosítanak a munkásoknak. A munkaerő cserélődéséről is megkérdeztem a Ritab cégcsoport vezetőjét, aki azt mondta, hogy nagyon sok ideig dolgoznak együtt az alkalmazottakkal, a pandémia ideje alatt például nem volt sem felmondás, sem elbocsátás, viszont az elmúlt hónapban három a termelési folyamatokban dolgozó munkás akart máshol szerencsét próbálni. A vállalatvezető úgy gondolja, hogy főként a fiatal, egyedülálló dolgozónak 5 évente legalább kell a váltás, az új ismeretek szerzése, viszont a családos alkalmazottak nehezebben váltanak, nekik jobb a biztonságérzet, mint a másféle tapasztalatok szerzése. A kérdéssorban kitértem arra is, hogy mennyire nehéz új munkaerőt találni. Török Sándor szerint jót nehéz találni, de nem lehetetlen, viszont szakmai tapasztalat nélkül nagyon sokan érkeznek egy meghirdetett munkára. Az álláslehetőségeket mindig Facebook-on hirdetik meg, és már másnap nagyon sok jelentkező várja őket. A cégvezető úgy vallja, hogy a specifikus tudás hiánya nem hátrány a vállalatokhoz való jelentkezéskor. Az utolsó előtti kérdésemben arra szerettem volna választ kapni, hogy a munkavállalók kapnak-e üzemanyag támogatást a munkahelyre való utazáshoz. Az ügyvezető elmondása szerint, aki legalább 30 km-t utazik az otthonától a munkahelyre, az kap üzemanyag támogatást. Két ilyen csoport van. Az egyik csoport saját autóval jár és a vállalat megtéríti az üzemanyag értékét, a másik csoport egy a cég által biztosított elektromos autóval jár, amit a vállalat telephelyén meg tudnak tankolni minden nap. Az utolsó kérdésem által a cégvezetőtől megtudtam, hogy számukra nem mérvadó, hogy honnan érkezik egy alkalmazott, viszont a Csíkszereda és vonzáskörzetéből tartja mégis a legjobbnak az ingázást, valamint a Csíkszereda és Székelyudvarhely közötti településekről. Elmondása szerint Gyergyószentmiklós környékéről is volt már alkalmazott a vállalatoknál, viszont nagyon hosszú volt onnan ingázni.

Mélyinterjú a csíkszenttamási SilvertopgoldRoom cég vezetőjével

Az második mélyinterjút a csíkszenttamási SilvertopgoldRoom cégügyvezetőjével folytattam. A cég profilja a kereskedelem. A kérdéseim nagyon gördülékenyen válaszolt Anasztázia. Az első kérdésemre kapott válasz alapján megtudtam, hogy egy céget birtokolnak, de összesen 6 munkaponton van üzlet, ez egy úgynevezett üzletlánc. A második kérdésem által azt is megtudtam, hogy jelenleg 15 alkalmazottal dolgoznak együtt, melyek, mint a harmadik kérdés alapján kiderült elárúsító, és beszerzési ügynök munkakörökben dolgoznak a vállalatnál. A következő kérdésem a foglalkoztatottak szakképzettségi arányának felmérése szolgált. Anasztázia elmondása szerint az alkalmazottak 20%-a szakképzett csupán, a további 80% szakképzetlenként érkezik a céghez. A következő kérdésemre választ kapva megtudtam, hogy a nettó fizetés átlagosan 2.400 lej (körülbelül 480 euro) ételjeggyel együtt. Érdekelt továbbá az is, hogy milyen gyakran cserélődnek a munkások. Az ügyvezető szerint van olyan munkapont, ahol a kezdetektől ugyanazok a személyek dolgoznak, viszont van olyan is, ahol félévente cserélődnek az alkalmazottak, viszont nem rendszeres ez sem. Aki elhagyja a céget az inkább egy külföldi munkáért hagyja ott, más probléma még nem volt. Az új munkaerő keresés nehézségére is kitértem a kérdéseimmel. Itt megtudtam, hogy hamar kapnak új munkaerőt, mivel gyorsan jelentkeznek, viszont ha szakképzettet akarnak alkalmazni, arra várni kell, mivel nincs sok szakképzett és még tapasztalattal rendelkező potenciális munkás, viszont van olyan munkapont, ahová szükségük van ilyenre, ennek ellenére Anasztázia elmondta, hogy nem szabad a specifikus tudással rendelkezőket várják, mert kevesen vannak. Az utolsó előtti kérdésemre kapott válasz alapján, mely szerint létezik-e üzemanyag támogatás az alkalmazottak részére, azt a választ kaptam, hogy nem, mivel mindenki vagy gyalog, vagy biciklivel jár be dolgozni. Mivel hat munkapontjuk van különböző helyeken, a lehetőségekhez mérten, mindenkit a lakhelyéhez legközelebb lévő üzletben foglalkoztatnak. Az utolsó kérésre, mely az alkalmazottak lakhelyének lényegességére tért ki, a vállalat ügyvezetője elmondta számomra, hogy számukra nem lényeges, hogy ki hol él, milyen messze, de a környékről jelentkeznek inkább. Nem volt eddig más körzetből jelentkező, de véleménye szerint nem fog Gyergyószentmiklós környékéről senki ide jönni dolgozni.

Mélyinterjú válaszainak összehasonlítása

Csíkszereda és agglomerációjának területéről két vállalkozás vezetőjével tartottam mélyinterjút. Az interjú alatt betekintést nyerhettem a vállalkozások életébe. A kérdéseket az alkalmazottak kiválogatása és az alkalmazottak megtartása köré építettem. A kérdésekre a vállalat cégvezetői válaszoltak, mivel egyik vállalatnál sincs külön humánerőforrás osztály.

Amint a 15. táblázatban látható, a válaszok összehasonlítása közben nagyon sok hasonlóságot találtam. Mindkét vállalat azt vallja, hogy az alkalmazottainak csupán 20%-a szakképzett, a további 80% szakképzetlen. E mellett mindkét tapasztalat alapján nagyon nehéz szakképzett alkalmazottat találni, viszont a szakképzetlen alkalmazott jelöltek száma nagyon magas. Viszont mindezek ellenére az alkalmazottak gyakori mozgása a munkapiacon egyik cégnél sem jellemző. Úgy gondolom, hogyha egy vállalat betanít egy szakképzetlen munkást, akkor neki is célja a megtartást, viszont a munkavállalónak is fontos a biztonság. A bérek nagysága már nem annyira megegyező a két cég esetében. A csíkszeredai vállalkozás csoport nettó fizetése 825 euro (fizetés + ételjegy), míg a csíkszenttamási vállalat esetében ennek a fele, 480 euro.

15. táblázat: Vállalatvezetők válaszainak összehasonlítása

Forrás: Saját szerkesztés az interjú eredményei által

Kérdések	Csíkszereda	Csíkszenttamás
Cégek vagy munkapontok száma	6	6
Alkalmazottak száma	46	15
Főbb munkakörök	gépkezelő, programozó, projektmenedzser	elárusító, beszerzési ügynök
Szakképzett munkások aránya	20%	20%
A fizetés nagysága	750 euro plusz 75 euro	480 euro
Alkalmazottak mozgása	nem gyakori	nem gyakori
Nehéz munkaerőt találni	igen, szakképzetett	igen, szakképzetett
Üzemanyag támogatás	van	nincs
Munkavállaló lakhelyének fontossága	inkább nem számít	inkább nem számít

4. Következtetések és javaslatok

A következtéseimet a hipotézisek mentén alkottam meg.

Az első hipotézisem, mely szerint: „A munkahelyre való eljutáshoz a térségben élő emberek többsége főként a saját autóját használja a tömegközlekedéssel szemben.” – beigazolódott, mivel összesen 130 személy utazik a saját autójával a munkahelyére a megkérdezettek közül, ez a válaszadók 48,69%-a, ami közel a fele. E mellett 73 személy, a válaszadók 27,34%-a gyalog megy munkába. A településeken belül nem olyan nagyok a távolságok, így aki a saját lakhelyének megfelelő településen dolgozik, nem használ semmilyen közlekedési eszközt. Ezzel ellentétben a tömegközlekedési eszközöket a válaszadók közül 40-en használják, ami 14,97%-ot tesz ki. A válaszadók közül van olyan is, aki otthon dolgozik, és olyan is van, aki ismerősehez társul, és vele utazik a munkahelyére.

A következő hipotézis szerint: „Az általam megkérdezett személyek véleménye szerint kevés munkalehetőség van Csíkszereda megyei jogú város és annak agglomerációjának területén.” – beigazolódott. A válaszadók közül 127-en (47,57%) nincsenek megelégedve a szabad munkahelyek számával, viszont sokan, 114-en (42,69%) úgy vallják, hogy vannak munkahelyek, de a hozzárendelt bérek nagyon alacsonyak. E mellett a válaszadók közül 10-en (3,75%) gondolják úgy, hogy minden iparágban van munkalehetőség megfelelő bér ellenében.

A harmadik hipotézis, mely szerint: „Az általam vizsgált terület lakóai Csíkszeredában vagy a lakhelyükül szolgáló településen dolgoznak javarészt.” – beigazolódott. Ezzel kapcsolatosan több bizonyítást is bemutatam a dolgozatomban. A válaszadók közül 123-an dolgoznak Csíkszeredában, ami 47,67%-ot jelent.

A negyedik hipotézisem, amelyet megfogalmaztam a dolgozat megírása elején, úgy hangzik, hogy: „Kászon község és Csíkszenttamás lakóinak munkavállalási helyei szignifikáns eltérést mutatnak.” – nem igazolódott be. Az ANOVA teszt eredményeképpen elmondható, hogy a két község lakóinak munkavállalási helyei szignifikánsan nem mutatnak eltérést. Annak ellenére, hogy az adatok alapján sokkal többen dolgoznak külföldön Csíkszenttamás településről, mint Kászon községből, valamint a Csíkszenttamáson élők a szomszédos településeken is vállalnak munkát, míg a Kászon

községben élők a szomszédos településeken nem dolgoznak. Ennek többek között földrajzi adottságok miatt van jelentősége, hiszen Kászon község szomszédja több, mint 10 km-re helyezkednek el, melyből egyik település már a szomszédos Kovászna megyében található. Az adatok alapján Csíkszeredában is többen dolgoznak Csíkszenttamásról, mint Kászonaltíz községből, viszont ezek az eredmények nem mutatnak szignifikáns változást.

Az utolsó hipotézisem, mely szerint: „Kászon község lakói és Csíkszenttamás lakói foglalkozásának változásai szignifikáns eltérést mutatnak, a helyi adottságoknak megfelelően.” – nem teljesült. Az ANOVA teszt eredményei alapján a két község lakói foglalkozás alapján történő változásai nem mutatnak szignifikáns eltérést. A kérdőívre adott válaszok által három kiemelkedő különbség van a két településen élők foglalkoztatottságának eredményeiben. Kászon községben többen dolgoznak az oktatásban, mint az összehasonlított településen, viszont Csíkszenttamáson többen dolgoznak a kereskedelemben és többen is munkanélküliek, mint a másik településen.

A javaslataim a témával kapcsolatosan több területet érintenek. Az általam vizsgált térség, Csíkszereda és annak agglomerációjában az elavult tömegközlekedés eszközökön kellene javítani. Vannak olyan települések, ahol a buszok a 30 éves használat alatt nem volt felújítva sem műszakilag, sem esztétikailag. Az új autóbuszokon is hamar meglátszik a használat, és ezek újítása sincs biztosítva. Ezek mind a busztársaságokat terhelnék, viszont úgy gondolom, hogy a helyi önkormányzatok mindenhol rendelkezésre kellene álljanak, és támogassák az autóbuszok felújításait. Ennél is lehet kevéssel nagyobb probléma a buszok menetrendje, ami nem feltétlen felel meg a lakosság igényeinek. Ezzel kapcsolatosan egy felmérést elvégzését javaslom, amelyet a busztársasággal együtt végeznék. Ha a lakosok, és azon belül is az ingázók elvárásainak megfelelő lenne a buszjárat, akkor többen ingáznának tömegközlekedéssel, ami hosszú távon költséghatékonyabb lenne. A vasúti közlekedés minőségének javítása már nem ennyire egyszerű, mivel a vasúttársaság az egész országot lefedi. A várótermek elavultak, hidegek, néhol még ablak sincs, úgy gondolom, hogy ezek a körülmények nagyon befolyásolják a helyzetet. Ezeken a körülményeken az önkormányzatok nem tudnak segíteni, viszont van lehetőség új várótermeket építeni például a vonatállomások közelében, ahol kényelmesen lehetne várni a vonatokat.

A lakosság szerint kevés a munkahely, mások szerint munkahely lenne, de a bérek nem versenyképesek. A munkahelyek számának növelését az új munkahelyek létrehozása oldaná meg. Az új munkahelyek által többen találnának munkát, viszont a munkabéreket is versenyképessé kellene tenni. A terület adottságainak megfelelően mindenképp a mezőgazdasági tevékenységeket segítő vállalkozások indítását találom a célnak megfelelőnek, például vágóhíd, zöldség és gyümölcs feldolgozókat, valamint a turizmus fellendítése sem elhanyagolandó, amely mind a munkahelyek növeléséhez hozzájárulnának, ezen felül mind a térség imázsának változásához, mind a térség gazdasági fejlődéséhez hozzájárulna. Az új munkahelyek létrehozása meggátolná a munkanélküliség növekedését.

Véleményem szerint fontos lenne a térség települései közötti kommunikáció. A kutatásomban nem tértem ki rá, de a felcsíki falvak (Csíkszeredától északra), közösen valósítanak meg fejlesztéseket, melyek által új munkahelyek létrejötte is megvalósul. Az alcsíki falvakban (Csíkszeredától délre) a települések között nincs ilyen jellegű összetartás.

5. Összefoglaló

A dolgozatomban témájaként a humán erőforrás áramlás vizsgálatát választottam Csíkszereda és annak agglomerációja területén. A dolgozatomban témájaként választása közben az motivált, hogy egy értelmezhető képet kapjak az általam választott területről munkaerő áramlás szempontjából.

A dolgozatomban megírása elején öt hipotézist fogalmaztam meg, amelyek a következők:

- A munkahelyre való eljutáshoz a térségben élő emberek többsége főként a saját autóját használja a tömegközlekedéssel szemben.
- Az általam megkérdezett személyek véleménye szerint kevés munkalehetőség van Csíkszereda megyei jogú város és annak agglomerációjának területén.
- Az általam vizsgált terület lakói Csíkszeredában vagy a lakhelyükön szolgáló településen dolgoznak javarészt.
- Kászon község lakói és Csíkszenttamás lakóinak munkavállalási helyei szignifikáns eltérést mutatnak.
- Kászon község lakói és Csíkszenttamás lakói foglalkozásának változásai szignifikáns eltérést mutatnak a helyi adottságoknak megfelelően.

A dolgozatomban primer és szekunder kutatásra építettem fel. A szekunderkutatásomban a témával kapcsolatos szakmai meghatározásokat gyűjtöttem össze, a humán erőforrás és munkaerő-áramlás fogalmak mentén, valamint Csíkszereda és annak agglomerációjának bemutatása, valamint a román munkaerőpiac helyzete mentén. A primerkutatásomban három részből áll. Az első egy online kérdőív köré épült, amelyből sikerült megtudnom a munkavállalók munkahelyi szokásait, hova járnak dolgozni az adott településekről, milyen tömegközlekedési eszközöket vesznek használatba, valamint a szakképzettség fontosságának mértékét. A második részen két települést hasonlítok össze a kérdőívek kitöltése alapján, valamint a két település polgármesterének válaszai alapján. A harmadik részen két az általam vizsgált területen jelenlevő vállalkozás ügyvezetőinek szemszögéből mértem fel mind a munkaadó, mind a munkavállalók helyzetét. A kutatást követően megfogalmaztam a következtetéseimet és javaslataimat.

A dolgozatomban megírásával rálátásom lett Csíkszereda és annak agglomerációjában jelenlevő munkaerő áramlásra és az azzal kapcsolatos tényezőkre, mint például a

tömegközlekedés a munkahelyre eljutás kapcsolata. Valamint megismertem több ember véleményét az általam vizsgált témával kapcsolatosan. A dolgozatomban vizsgáltam a térség munkaerő piacát a keresleti és a kínálati szempontból egyaránt. A szekunder kutatásomat figyelembe véve elmondhatom, hogy Csíkszereda és agglomerációja területén nem feltétlenül lehet a szakképzettségnek megfelelő munkahelyet találni, viszont a vállalatok sem mindig szakképzettekkel dolgoznak együtt.

A dolgozatom megírása közben úgy gondolom, hogy nagyon célszerűen sikerült összeválogatnom a kutatási kérdéseket, amelyeket feltettem az általam vizsgált területen élőknek, de értelemszerűen ez a téma nagyon összetett és még több kérdés fogalmazódott meg bennem. Például, miért nincs pontos kimutatás a külföldön dolgozók számáról, vagy miért nem tesz senki a tömegközlekedés megtartásáért, mivel véleményem szerint fokozatosan le fog épülni ennek a szükségessége, holott költség szempontból egy alkalmazott számára célszerűbb lenne a tömegközlekedési eszközök használata. A továbbiakban az is egy fontos kutatási téma lenne, hogy mennyivel térnek el a bérek Csíkszeredában és a környező településeken, van-e jelentősége ilyen szempontból annak, hogy a városhoz viszonyítva hol helyezkedik el.

Irodalomjegyzék

1. András I. (2014): *A tudomány s erény díszére*, Verbum Kiadó
2. Antalik Imich és mtsai. (2022): A V4 országok aktuális munkaerő piaci trendjeinek összehasonlítása, 13th International Conference of J. Selye University, Economics Section 2022. pp. 9-29.
3. Bakos I. (1975): *Falvak és városok kapcsolata hazánkban*, Tiszatáj, (29) 1. pp. 33-41.
4. Dănciă D. (2010): Caracteristici ale migrației în România, Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Economie, Nr.2/2010
5. Fazekas K. – Lovász A., - TelegdyÁ.. (2009): *Munkaerőpiaci tükrök*, MTA Közgazdaság-Tudományi Intézet, Budapest
6. Hárs Á. - Simon D. (2016): 2.3. *A külföldi munkavállalás és a munkaerőhiány*
7. Hajós L. - Berde Cs. (2006): *Emberi erőforrás gazdálkodás*, Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum, Debrecen
8. Kulcsár G. (2006): A munkaerő területi mobilitását akadályozó tényezők, Esély 2006/3, pp. 61-84.
9. Pirohov Tóth B. – Kiss Zs. (2020): A negyedik ipari forradalom oktatásra és munkaerőpiacra gyakorolt hatása, Régiókutatás Szemle 2020 V. évf. 2. sz. DOI: 10.30716/RSZ/20/2/3. pp. 27-34.
10. Rákó E. -Szűcs E. (2013): *Munkaerőpiaci helyzetkép Magyarországon és Romániában*, Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési program, 2007-2013
11. Tavangiu R. M. (n.a.): Piata muncii, Universitate de „Petrol Gaze”, Ploiesti
12. Tóthné Sikora G. (2002): *Munkaerőpiaci ismeretek*, Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar Humán Erőforrás Tanszék, Oktatási segédlet, Miskolc
13. Vámosi T. (2013): Munkaerő-piaci ismeretek, PTE FEEK, Pécs

Internetes források:

Európai Foglalkoztatási Szolgálat (2021): *A munkaerő szabad áramlása uniós alapjog*, Letöltés ideje: 2021.11.12.

https://eures.munka.hu/Lapok/eures_allaskeresoknek/eures_allaskeresoknek_munkavallalokszabamozgasa.aspx

Erdélystat Statisztikák, Csíkszereda, Letöltés ideje: 2021.12.02.

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/csikszereda/1390>

Erdélystat Statisztikák, Csíkszenttamás, Letöltés ideje: 2021.12.02.

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/csikszenttamás/1450>

Erdélyi Statistikák, Kászonaltíz, Letöltés ideje: 2021.12.02.

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/kaszonaltiz/1432>

GhidulPrimarilor, Plăiesii de Jos, Letöltés ideje: 2021.12.02.

https://www.ghidulprimarilor.ro/ro/businesses/view/city_hall/PRIM%C4%82RIA-PL%C4%82IE%C5%9EII-DE-JOS/66805

Google térkép – Csíkszereda és agglomerációja

<https://www.google.com/maps/@46.4350478,25.6929901,10z?hl=hu>

Harghita.ro, Letöltés ideje: 2021.10.15.

<https://www.harghita.ro/hun/3/32/32hargitafurdo.html>

Hargita Megye Elemző, Letöltés ideje: 2021.11.15.

<http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2016/02/analiza-regionala-Haghita.pdf>

Hargita Népe – Előregedő Székelyföld az előregedő Romániában, Letöltés ideje: 2023.03.15.

<https://hargitanepe.ro/eloregedo-szekelyfold-az-eloregedo-romaniaban>

Institutul Național de Statistică - Anuarul Statistical României, Letöltés ideje: 2021.10.15.

<https://insse.ro/cms/files/pdf/en/cp8.pdf>

Institutul Național de Statistică -
Primele date provizorii pentru Recensământul Populației și Locuințelor, runda 2021, Letöltési ideje: 2023.04.29.

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cp-date-provizorii-rpl2021.pdf

Magyar Kurír, Letöltés ideje: 2021.12.02.

https://www.magyarkurir.hu/img1.php?id=60972&v=1&img=o_marci-vn-001_b.jpg

Reménység országa blog, Letöltés ideje: 2021.10.15.

<http://remenyseg-orszaga.blogspot.com/2010/01/csikszereda-megyeszekhely.html>

Revalap.hu (2008) - *1 A munka értéke és szerepe a társadalom és az ember életében a történelmi korokban*, Letöltés ideje: 2021.11.12.

http://www.revalap.hu/tavoktatasi_tananyagok/2008_Altern_munkaero-piaci_szolg_terv_modszertana/01/lm_pg_410.html

Revalap.hu (2008) - *2.2 A munkaerő fogalma, jellemzői. Ingyenmunka, kényszermunka*, Letöltés ideje: 2021.11.12.

http://www.revalap.hu/tavoktatasi_tananyagok/2008_Altern_munkaero-piaci_szolg_terv_modszertana/01/lm_pg_413.html

Social Science Statistics, Letöltés ideje: 2023.04.20.

<https://www.socscistatistics.com/tests/anova/>

Szereda.ro, Letöltés ideje: 2021.11.17.

• <http://www.szereda.ro/#!hu/h/18/varosbemutato.html>

• <http://www.szereda.ro/#!hu/h/1/3/hirdetesekefelhivasok.html>

• <http://www.szereda.ro/#!hu/h/26/csiksomlyoavidekvallasikozpontja.html>

Topfirme.ro - Csíkszereda, Letöltés ideje: 2022.02.17.

<https://www.topfirme.com/judet/harghita/localitate/miercurea%20ciuc/>

Topfirme.ro - Csíkszenttamás, Letöltés ideje: 2022.02.17.

<https://www.topfirme.com/judet/harghita/localitate/tomesti/>

Topfirme.ro - Kászontáliz, Letöltés ideje: 2023.03.05.

<https://www.topfirme.com/judet/harghita/localitate/plaiesii%20de%20jos/>

Wikipédia – Csíkszereda, Letöltés ideje: 2021.11.17.

• <https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADkszereda>

Wikipédia - Hargita megye községeinek listája, Letöltés ideje: 2023.03.17.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Hargita_megye_k%C3%B6zs%C3%A9geinek_list%C3%A1ja

Wikipédia – Sablon: Hargita megye térkép, Letöltés ideje: 2023.03.17.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Sablon:Hargita_megye_t%C3%A9rk%C3%A9p

Mellékletek

Lakossági kérdőív

Csíkszereda és agglomerációjának munkavállalási szokásai

Vajda Sarolta vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vidékfejlesztési Agrármérnök mesterszakos hallgatója. A következő kérdőív a záró dolgozatom megírásához nyújt segítséget. Szeretném felmérni Csíkszereda és agglomerációja lakóinak a munkavállalási szokásait. A kitöltés névtelen és anonim módon történik, a válaszok kizárólag a jelen kutatás céljából lesznek felhasználva.

Köszönöm a segítségét!

Kérem válassza ki, hogy melyik községben vagy városban él a felsoroltak közül. Amennyiben nem találja az Ön lakhelyét, kérem válassza az "Egyéb" válaszopciót.

(Legördülő lista – megadott válasz lehetőségek)

Ön melyik községben vagy városban dolgozik az alábbiak közül?

(Legördülő lista – megadott válasz lehetőségek)

Melyik településen dolgozik Ön? Kérem írja be az ország nevét, a megyét és a település nevét is.

Nyílt kérdés

Az Ön neme

- ☐ Nő
- ☐ Férfi

Az Ön születési éve...

(Legördülő lista – megadott válasz lehetőségek)

Mi az Ön utolsó iskolai végzettsége?

- ☐ Általános iskola
- ☐ Szakiskola érettségi nélkül
- ☐ Szakiskola érettségivel
- ☐ Líceum érettségi nélkül
- ☐ Posztlíceum
- ☐ Főiskola
- ☐ Egyetem alapképzés
- ☐ Egyetem mesterképzés
- ☐ Doktor képzés
- ☐ Nem válaszolok

Hányan élnek Önök egy háztartásban?

(Legördülő lista – megadott válasz lehetőségek)

Mennyi az Önök bére havonta, átlagosan?

- ☐ 1000 lej alatt
- ☐ 1001-2000 lej között
- ☐ 2001-3000 lej között
- ☐ 3001-4000 lej között
- ☐ 4001-5000 lej között
- ☐ 5001 lej fölött

Mi az Ön foglalkozása, milyen szektorban dolgozik?

- ☐ Tanuló
- ☐ Nyugdíjas
- ☐ Gyereknevelésen vagyok
- ☐ Munkanélküli
- ☐ Mezőgazdaság
- ☐ Vállalkozó
- ☐ Egészségügy
- ☐ Oktatás
- ☐ Szociális munka
- ☐ Ipar
- ☐ Közlekedés
- ☐ Kereskedelem
- ☐ Vendéglátás
- ☐ Idegenforgalom
- ☐ Szolgáltatás
- ☐ Környezetvédelem
- ☐ Sport
- ☐ Informatika
- ☐ Rendvédelem
- ☐ Egyéb

Ön azon a településen dolgozik, ahol él? (Ha jelenleg nem dolgozik, kérem a legutóbbi munkahelye alapján válaszoljon a következő kérdésekre.)

- ☐ Igen
- ☐ Nem

Az Ön munkahelyére jelenleg melyik állítás igaz? Kérem valamennyit jelölje!

- ☐ Közel van az otthonomhoz

- ☐ Távol van az otthonomtól.
- ☐ Átlagon felüli a fizetésem.
- ☐ Kielégítő a fizetés.
- ☐ A fizetés nem kielégítő.
- ☐ A szakmában dolgozhatok, a végzettségemnek megfelelő a munkakör.
- ☐ Nem a szakmában dolgozok.
- ☐ Nem igényel szakmai hozzáértést.
- ☐ Egyéb

Hogyan jut el Ön a munkahelyére?

- ☐ Gyalog településen belül
- ☐ Gyalog más településre
- ☐ Kerékpárral településen belül
- ☐ Kerékpárral más településre
- ☐ Autóbusszal településen belül
- ☐ Autóbusszal más településre
- ☐ Vonattal településen belül
- ☐ Vonattal más településre
- ☐ Saját autóval településen belül
- ☐ Saját autóval más településre
- ☐ Ismerősöm visz a saját autójával településen belül
- ☐ Ismerősöm visz a saját autójával más településre
- ☐ Egyéb:

Amennyiben Ön Csíkszeredában dolgozik, használja a városi tömegközlekedési eszközöket?

- ☐ Igen használom
- ☐ Csíkszeredában dolgozok, de nem használom a városi tömegközlekedést
- ☐ Nem Csíkszeredában dolgozok

Mi a véleménye Csíkszereda városi tömegközlekedéséről?

- 0. Nem ismerem
- 1. Egyáltalán nem
- 2. Inkább nem

Igen is, meg nem is

- 4. Inkább igen
- 5. Teljes mértékben igen

Mi a véleménye az Ön települése és Csíkszereda közötti tömegközlekedésről?

- 0. Nincs ilyen tömegközlekedési eszköz
- 1. Egyáltalán nem megfelelő
- 2. Inkább nem megfelelő
- 3. Megfelelő is, meg nem is
- 4. Inkább megfelelő
- 5. Teljes mértékben megfelelő

Ön szerint van munkalehetőség Csíkszeredában és a környező falvakban, városokban?

- ☐ Egyáltalán nincs munkalehetőség.
- ☐ Kevés munkalehetőség van.
- ☐ Nincs az én végzettségemnek megfelelő munkalehetőség.
- ☐ Van az én végzettségemnek megfelelő munkalehetőség, de kevesebb bérért, mint máshol.
- ☐ Van munkalehetőség szinte minden iparágban, de alacsonyak a bérek.
- ☐ Minden iparágban van munkalehetőség, megfelelő bér ellenében.

Ön hogyan növelné a munkahelyek számát a településén?

Nyitott kérdés

Változtatna a tömegközlekedés jelenlegi állapotán? Ha igen, min változtatna?

Nyitott kérdés

Csíkszereda és agglomerációjának vizsgálata

Tisztelt Polgármester Úr!

Vajda Sarolta vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vidékfejlesztési Agrármérnök mesterszakos hallgatója. A következő kérdőív a záró dolgozatom megírásához nyújt segítséget. Szeretném felmérni Csíkszereda és agglomerációja lakóinak a munkavállalási szokásait. A kutatásom két rétű, az első részben egy online kérdőív segítségével mértem fel a munkahelyek, a munkaerőáramlás és a tömegközlekedés helyzetét. A következőben az Ön segítségére lesz szükségem, hogy véglegesíteni tudjam az adatokat. A válaszok kizárólag a jelen kutatás céljából lesznek felhasználva.

Köszönöm a segítségét!

Ön melyik település polgármestere?

- ☐ Kászon község
- ☐ Csíkszenttamás

Az Ön által vezetett településen/községben élők hol dolgoznak? Mely településeken? Van erre statisztikai kimutatás a hivatal birtokában, amelyet meg tudna osztani velem?

- ☐ Van hivatalos kimutatás.
- ☐ Nincs hivatalos kimutatás, de nagy részben tudok választ adni százalékos eloszlás szerint.

A községben/településen élők hány százaléka dolgozik a községben/településen?

A községben/településen élők hány százaléka dolgozik a szomszédos településeken?

A községben/településen élők hány százaléka dolgozik Csíkszeredában?

A községben/településen élők hány százaléka dolgozik más romániai településen?

A községben/településen élők hány százaléka dolgozik Románia területén kívül?

Milyen a tömegközlekedés minősége és elérhetősége a lakosság számára Csíkszereda felé az Ön által vezetett település/község területéről. Megkérem néhány mondatban részletezze.

A mélyinterjú alkalmával elhangzott kérdések:

Hány cég tartozik az Ön hatáskörébe?

Hány alkalmazottat számlál összesen a cégcsoport?

Milyen munkakörökre van szükség a vállalkozás működéséhez?

A foglalkoztatottak milyen arányban szakképzettek és szakképzetlenek?

Milyen a kezdő fizetés a vállalatoknál?

Milyen gyakran kell új munkást alkalmazni a vállalatokhoz?

Nehéz új munkaerőt találni?

Az alkalmazottak részesülnek üzemanyag támogatásban?

A munkások alkalmazásánál fontos szempont, hogy honnan érkeznek?

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Csíkszereda és az agglomerációjához trtozó települések adatai.....	18
2. táblázat: Románia lakossága aktivitás szerint.....	24
3. táblázat: Hargita megye lakossága aktivitás szerint.....	25
4. táblázat: A 15-64 éves foglalkoztatottak ágazati megoszlása Erdélyben és Romániában 2018-ban.....	26
5. táblázat: A kérdőívet kitöltők lakhelye és munkahelyének helyszíne.....	30
6. táblázat: A kérdőívre válaszolók lakhelye.....	31
7. táblázat: Csíkszereda és agglomerációjának területén élők munkavállalási szokásai	33
8. táblázat: A válaszadók foglalkozása.....	39
9. táblázat: A válaszadók utzási eszközei a munkahelyre való eléréshez.....	42
10. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község munkavállalási helyei.....	47
11. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak a munkahelyre való utazási szokásai.....	48
12. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak foglalkozása.....	49
13. táblázat: Csíkszenttamás és Kászon község polgármestereinek válasza a község lakóinak munkavállalási helyszíneiről.....	50
14. táblázat: Milyen tömegközlekedési eszközöket használnak Csíkszenttamás és Kászon község lakói.....	52
15. táblázat: Vállalatvezetők válaszainak összehasonlítása.....	55

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Kínálati görbe	9
2. ábra: Keresleti görbe	10
3. ábra: Korcsoportok alakulása – Csíkszereda.....	14
4. ábra: Cégek ágazatok szerinti eloszlása - Csíkszereda	16
5. ábra: Csíkszereda és agglomerációjának térképe.....	17
6. ábra: Lakosság változása – Csíkszenttamás	19
7. ábra: Diáklétszám – Csíkszenttamás.....	20
8. ábra: Lakosság változása - Kászon község.....	21
9. ábra: Csíkszereda és agglomerációján kívül élők munkavállalási helyszínei.....	32
10. ábra: Pontdiagramm a vizsgált terület munkavállalási helyszínei és lakhelyük alapján.....	34
11. ábra: Az agglomeráció területén élők munkavállalási helyszínei az agglomeráció területén belül.....	35
12. ábra: A válaszadók neme.....	36
13. ábra: A válaszadók születési éve.....	36
14. ábra: A válaszadók iskolai végzettsége.....	37
15. ábra: A válaszadók havi bevétele család szinten.....	38
16. ábra: Azon a településen dolgozik-e a válaszadó, ahol él?.....	40
17. ábra: A válaszadók munkahelyi jellemzői.....	41
18. ábra: A városi tömegközlekedési eszközök használata a válaszadók körében	42
19. ábra: A városi tömegközlekedés minősége a válaszadók szerint.....	44
20. ábra: A vidéki tömegközlekedés minősége a válaszadók véleménye szerint	45
21. ábra: A válaszadók véleménye az agglomeráció munkalehetőségeiről.....	46
22. ábra: Csíkszenttamás és Kászon község lakóinak munkavállalási helyszínei	47

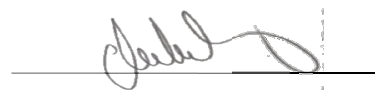
Függelék

NYILATKOZAT

Alulírott **Vajda Sarolta**, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vidékfejlesztési agrármérnök szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Csíkszenttamás, 2023 év május hó 8 nap



Hallgató

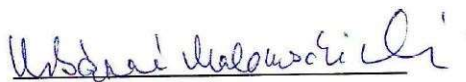
NYILATKOZAT

Urbánné Malomsoki Mónika, a dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslom/ nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Gödöllő, 2023. év május hó 08. nap



Belső konzulens

***Kérjük a megfelelőt aláhúzni!**

DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Csíkszereda megyei jogú város és agglomerációjának vizsgálata

Humán erőforrás áramlás

Vajda Sarolta

Vidékfejlesztési agrármérnök, MSc, szint Levelező tagozat Csíkszeredai Képzési Hely
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet/ Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Belső témavezető: Urbánné Malomsoki Mónika, tanszéki munkatárs

A dolgozatom témájának A humán erőforrás áramlás vizsgálatát választottam Csíkszereda és annak agglomerációja területén. A dolgozatom témájának választása közben az motivált, hogy egy értelmezhető képet kapjak az általam választott területről munkaerő áramlás szempontjából.

A dolgozatomat primer és szekunder kutatásra építettem fel. A szekunderkutatásomban a témával kapcsolatos szakmai meghatározásokat gyűjtöttem össze, a humán erőforrás és munkaerő-áramlás fogalmak mentén, valamint Csíkszereda és annak agglomerációjának bemutatása, valamint a román munkaerőpiac helyzete mentén. A primerkutatásom három részből áll. Az első egy online kérdőív köré épült, amelyből sikerült megtudnom a munkavállalók munkahelyi szokásait, hova járnak dolgozni az adott településekről, milyen tömegközlekedési eszközöket vesznek használatba, valamint a szakképzettség fontosságának mértékét. A második részben két települést hasonlítok össze a kérdőívek kitöltése alapján, valamint a két település polgármesterének válaszai alapján. A harmadik részben két az általam vizsgált területen jelenlevő vállalkozás ügyvezetőinek szemszögéből mértem fel mind a munkaadó, mind a munkavállalók helyzetét. A kutatást követően megfogalmaztam a következtetéseimet és javaslataimat.

A dolgozatom megírásával rálátásom lett Csíkszereda és annak agglomerációjában jelen levő munkaerő áramlásra és az azzal kapcsolatos tényezőkre, mint például a tömegközlekedés a munkahelyre eljutás kapcsolata. Valamint megismertem több ember véleményét az általam vizsgált témával kapcsolatban.